

DIRVA

PIETŲ AFRIKOJE

PREMJERO VERWOERD NUŽUDYMAS IR COMMONWEALTHO KONFERENCIJA LONDONE, KUR IESKOMA BŪDŲ RHODEZIJOS VYRIAUSYBĖS NUVERTIMUI, VĖL ATKREIPĖ PASAULIO DĖMESĮ Į TĄ JUODOJO KONTINENTO DALĮ, KUR BALŲJŲ MAŽUMOS NE-DAVĖ JUODIESIEMS LAISVĖS, BET UŽTAT UKINĘ GEROVĘ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Kai praeitą antradienį kažkoks pamišėlis nudūrė Pietų Afrikos premjerą Henriką Verwoerd, laisvame pasaulyje pasigirdo balsų, kad toks žmogus kito galo ir negalėjo tikėtis. Taip aiškinantieji turėtų atsiminti, jog ir prezidentas Kennedy buvo nužudytas nepaisant to, kad kalbėjo tik apie laisvę ir lygumą. O Verwoerdas "apartheido" filosofija yra išplaukusi iš keistai susidėsčiusių gyvenimo faktų, kurie dažnai nesiderina nei su moralės nei su demokratijos šūkiais.

"Apartheidas" reiškia rasių išskyrimą ir praktiškai beveik visi Pietų

Afrikos baltieji nori jo laikytis savisaugos sumetimais. Teoriškai jis garantuoja baltųjų privilegijas jiems skirtose srityse ir juodiesiems tiems skirtose teritorijose dalyje, kur ateityje jie galėtų sudaryti višai nepriklausomas valstybes. Praktiškai baltieji valdo didžiausią ir turtingiausią krašto dalį, nors sudaro tik 19% visų gyventojų, kurių iš viso yra 17.832.000, o juodiesiems skirtose srityse, nepaisant valdžios paramos, viešpatuoja toks skurdas, kad dauguma juodųjų yra daugiau linkę gyventi baltųjų "vergoveje" negu savo laisvėje. Net ir kaimy-

ninių nepriklausomų Afrikos valstybių gyventojai mieliai atsisako, jei tik gali, savo laisvės ir keliauja į Pietų Afrikos "vergove", nes ten viešpatuoja ūkinė gerovė ir tvarka. Juodasis Pietų Afrikoje negali sėdėti ant vieno suolo su baltuoju, tačiau jis gali uždirbti palyginamai gerai ir pasidžiaugti tokiais civilizacijos laimėjimais, kurie kitose Afrikos dalyse yra beveik nežinomi, kaip, pavyzdžiui, turėti nuosavą automobilį.

Ironiška, kad ta ūkinė gerovė, kurią apsaugoti nori P. Afrikos baltieji, juos verčia plačiai

(Nukelta į 2 psl.)

● VANDALAI išniekino kultūrinių daiktų paminklus Clevelande, smaliai ištepant biustus, pritepant užrašus kaip "Black power", "Get Whitey" ir pan. Kultūriniai darželiai randasi parke, apsuptame negrų gyvenamo rajono.

Tiek miesto vadovybė, tiek ir negrų NAACP organizacijos vadovai žodžiais pasmerkė tą pikantą vandalizmą, tačiau kaltininkus surasti dar nepavyko. Miesto valdyba skubiai bandė nuvalyti biustus, nes darželiuose rugsėjo 11 d. numatyta "Vieno Pasaulio Diena", simbolizuojanti tautų sugyvenimą.

● KONGRESMANAS A. E. O'KONSKI iš Wisc. pasakojo apie du brolius iš jo apylinkės. Vienas jų, bebaigęs studijas, buvo pašauktas į kariuomenę ir išsiųstas į Vietnamą. Jo alga -- 78 dol. mėnesiui. Jo brolis, dėl nepažangumo pasiūlęs iš gimnazijos, be to baustas už savo motinos ir mokytojo sumušimą, dirba War on Poverty suorganizuotame jaunimo korpuse savoj apylinkėj ir gauna -- 200 dol. mėnesiui.

● JUGOSLAVŲ SPAUDA praneša apie Š. Vietnamo vyriausybės pastangas per Kremlį išgauti taikos derybas. Hanoi vyriausybei nusibodęs Pekino spaudimas karianti, kada kiniečiams tas karas beveik nieko nekainuoja.

Užgyrė Trakų pilies atstatymą

Paties Chruščiovo lūpmis Maskvos valdžia ne taip seniai apžodė Lietuvoje veikiančios kultūros paminklų apsaugos pareigūnus už Trakų pilies atnaujinimą ("senovės feodalų pilių atstatinėjimą"). Tam itū žinui apmalšinti, atnaujintojai bent pilies viduje vietoj Kęstučio ar Vytauto paminklų įtaisė rusų kompartijos "šventuosius". Ir nutraukė eilę numatytų darbų.

Bet po Chruščiovo "nuasmeninimo", atsirado rusas, pavarde Peskovas, kurs net Maskvos "Komsomolskoj Pravdoj" pateikė tokį iliustruotą papasakojimą apie Trakus, kad visi, kas prisidėjo prie Trakų pilies atstatymo, turi pagrindo pasijusti išdidūs. Ir visiems lietuviams tas papasakojimas -- maloni, nors ir reta, prošvaistė rusų pažiūrose į Lietuvą. Štai keletas būdingų ištraukų iš to pranešimo:

"Trakai -- senovinė Lietuvos sostinė ir buvusi didžiųjų Lietuvos kunigaikščių rezidencija. Paskui sostine tapo Vilnius.

"Laikas, aišku, nepagailėjo pastato. Pusė tūkstančio metų!

"Tačiau lietuviams ši istorinė vieta per daug reikšminga, todėl Kęstučio ir Vytauto palikūnys, senovės tvirtovę stačiusių meistrų palikūnys, nutarė atstatyti pilį.

"Keletą metų truko įtemptas istorikų, meist-

rų, restauratorių, mūrinių, dailidžių darbas.

"Ir štai jau toli už Lietuvos žemės ribų žmonės žino, kas yra Trakai. Kiekvieną vasarą tvirtovės šturmas. Bet keista, niekas pilyje neuždaro vartų, nepakelia tiltų. Užei!

"Du šimtai tūkstančių turistų kapeikos padengia padarytas išlaidas. Tai leidžia užbaigti gerai pradėtus darbus.

"Lietuviams Trakai šventi. O visiems mums -- tai nepakartojamo grožio žemėje kampelis, atminimas apie mūsų praeitį ir gera pamoka kaip reikia saugoti grožį ir atminimą apie praečius dienas". (ELTA)

Varpo choras išpildė Lietuvių Dienoj Toronte B. Budriūno kantatą "Tėviškės namai". Prieky iš kairės stovi: V. Verikaitis, D. Skrinškaitė, kompozitorius B. Budriūnas, J. Liustikaitė ir muz. St. Gailėvičius.

Toronto tautinių šokių grupės "Gintaras" šokėjai atlieka programą Lietuvių Dienoje, Grupei vadovauja A. Karaziejus.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

Kanados Lietuvių Diena, kuri apima ilgąjį rugsėjo savaitgalį, pasidaro jau ne diena, o dienos. Daugelis mūsų tautiečių jau penktadienį užbaigę savaitės vargus ir metę duonterbes į kertę, skubėjo visais keliais ir keletais į Torontą. Vieni pas gimines, kiti pas draugus, treči pasizmonėjimo ar naujų pažinčių ieškodami. Žodžiu, be reikalo nė vienas šimtus mylių nekelia. Kas važiuo ar ejo -- ne taip jau tuščiai ir be tikslo, bet juos lydėjo širdyje atsiradusi kokia tai tuštuma ir troškimas pagyventi lietuviškomis nuotaikomis. Į vienos dienos rėmus visus reikalus ir programas apimti niekaip nebūtų ir įmanoma. Atsiename, kad ir Lietuvoje "cūdaunų" vietų lankymas trukdavo net savaites. Būdavo, Šidlave ar Kalvarijoje kai sukeliavdavom, tai ne tik sausakimšai visus "viešbučius", nakvynių namus ir kitokio pobūdžio pastoges užpildydavo, bet ir vandens kartais pritrūkdavo.

Čia, žinoma, kitos sąlygos -- ežeras čia pat. O be to ir čionykščiai

lietuvių dienų rengėjai iš anksto yra viską pramatę ir apsvarstę. Žinodami tokią didelę spūstį, iš anksto pripildė numatytose vietose tuos mūsų tautiečių atsigaivinimo šaltinius.

Fanašiai buvo ir ši kartą. Nebuvo girdėti, kad troškulys būtų bent vieną mirtinai nukankinęs. Todėl reikia džiaugtis ir turime būti dėkingi mūsų sumaniems intendantams, kurie viską buvo pramatę ir apskaičiavę. Jų vienuolikos metų patyrimas neleisdžia daryti priekaištų ir šiam dvylikajam parengimui. Tačiau žinodamas, kad pagyrimai ne visuomet išeina į gerą, nes žmonės dažniais atvejais pasikelia į puikybę ne patys nejausdami kokią didelę ir sunkią nuodėmę papildė, žadu liautis juos šlovinęs ir gyres. Ko gero, ataskaitos dieną, vien tik už atvirumą, kartais, gali į pinkles įpainioti ir visai nekalną.

O mano noras tebūtų labai mažas, tik keletas žodžių apie pačią lietuvių dienos pradžią ir tolimesnę jos eigą.

Tikrai būtų sunku pasakyti valandą ir minutę, kada lietuvių diena prasidėjo, nes pačios pradžios programos buvo atliekamos be įžanginių kalbų. Ir tai vyko gana sklandžiai.

Manytina, kad dvyliktoji Kanados lietuvių diena buvo pradėta lietuvių namuose rugsėjo 2 d. t. y. penktadienio vakarą. Tačiau, dalinai gal būtų tik tam LN valdyba su nuosirdžiais savo talkininkais vasaros metu juos išgrąžino laukdami svečių ne tik iš arti, bet ir iš toli.

Rugsėjo 3 d., šeštadienį vyko įvairių sporto rūšių varžybos, o vakare grandiozinis susipažinimo balius -- šokiai. Sporte pastebima naujovė, tai golfas, kuris pradeda įleisti savo šaknis ir lietuvių visuome-

nė. Kitas naujas dalykas -- LD karalaitės rinkimai. Iš aštuonių kandidatų buvo išrinkta Dalia Girčytė. Išskyrus vieną hamiltonietę, kitos visos kandidatės buvo iš Toronto. Rinkimų komisijoj buvo: J. Bakis, E. Docienė, dr. A. Facevičius, A. Ramanauskienė ir J. Tumosa.

Rytojaus diena -- sekmadienis buvo rūstus ir apsiniaukęs. Bet po pietų dangus prablaivėjo ir pasirodė gana stipriai šildanti saulutė. Tačiau kas iš to. Programoje numatytos lietuvių kapi-nėse pamaldos tik vien dėl gązdinančio lietaus negalėjo įvykti. Jos buvo laikomos bažnyčiose.

Dvasinis susikaupimas, susimąstymas ir Lietuvių Dienos vainikavimas įvyko Harbord Collegiate auditorijoje.

Po tėvo Pauliaus OFM invokacijos ir LB Toronto apylinkės ir LD rengimo komiteto pirmininko Aug. Kuolo atdaromojo žodžio, ejo Konsulo dr. J. Žmuidzino, LB krašto valdybos pirm. A. Rinkūno, J. Karadelio ir kt. sveikinimai. Aktualią, įdomią ir turiningą paskaitą skaitė svečias iš New Yorko dr. A. Budreckis.

Meninę programos dalį išpildė tautinių šokių grupė "Gintaras", kuriai vadovauja J. Karasiejus; solistai J. Liustikaitė ir V. Verikaitis; ir Toronto lietuvių iškilusis choras "Varpas", kuris su didžiausiu pasisekimu išpildė kantatą "Tėviškės Namai". Šiam didingam muzikos veikalui diriguoti buvo atvykęs iš Los Angeles kantatos autorius muzikas Br. Budriūnas.

Vaišių metu, kurios buvo paruoštos šv. Jono Kr. parapijos patalpose, choro administratorius J. Račys, kalbėjęs varpiečių vardu, pagerbė muz. Br. Budriūną ir prisiminimui įteikė simbolinę dovanėlę -- rūpintojėlį. pb

Berlyno sienos užkulisiai (7)

Spalio 22 d. Rytų Vokietijos pasienio sargybiniai sustabdė ir nepraleido į savo sektorių JAV misijos pareigūnų apsirengusių civiliai dėl to, kad tie atsisakė parodyti savo dokumentus. Clay skambina prezidentui Kennedy ir aiškina, kad dabar reikia atsakyti į komunistinę provokaciją. Jei Ulbrichtas būtų priverstas trauktis, o sovietai būtų priversti viešai pasirodyti, tiktuo atveju santarvininkų prestižas galėtų būti išgelbėtas. Priešingai Valstybės ir Gynimo Departamentų patariamam Kennedy asmeniškai įsako Berlyno komendantui Watsonui, jei reikėtų, jėga pademonstruoti amerikiečių teisę laisvai judėti visame Berlyne.

Tuo tarpu britų komendanto politinis patarėjas pasiuntinys Mc Dermott įsakė savo dviem diplomatom parodoti savo pasus Rytų Vokietijos sargybiniams, jei jie to pareikalautų. Tą jie ir padarė. Sovietai po to pranešė amerikiečiams, kad ir jie visai lengvai gali pasekti britų pavyzdžiu. Clay nutarė veikti.

Spalio 25 d. Rytų Vokietijos sargybiniai 'Vopos' -- Vokspolizei, atsisako praleisti du amerikiečių karininkus, apsirengusius civiliai, jei tie neparodys savo dokumentų. Po valandos prie Friedrichsstrasses pereinamo punkto amerikiečių pusėje 'Checkpoint Charlie' išsirikiuoja 10 amerikiečių tankų. Kitą dieną Clay siunčia du CIA agentus į rytinį Berlyną, kurie netrukus jam per radiją raportuoja į vyr. būstinės komandos bunkerį, kur šalia jo susirinko aukštesni kariniai ir diplomatiniai pareigūnai.

Raportas: -- Generole, Unter den Linden gatve rieda tankų vilkstinė. Clay: -- Kieno tie tankai?

CIA: -- Jie neturi jokių ženklų. Greičiausia Rytų Vokietijos.

Clay: -- Jūs klystat, tai rusai.

Diplomatai ir karininkai švelniai šypsosi. Clay apsisistatė! Šis tačiau jaučiasi dar visai tvirtai: -- Džentelmenai, norite kirsti lažybų?

Kertama iš whisky ir cigarečių.

Po pusės valandos CIA žmonės vėl atsiliepia: -- Generole, mes pa-

tiksliname. Tai rusų tankai, mes girdėjome jų igulų pasikalbėjimus.

Spalio 27 d. sovietų 54 tipo tankai išsirikiavo prieš amerikiečių tankus. Kremlius tuo pripažino, kad ne Rytų Vokietijos respublika, bet jis pats yra atsakingas už Rytų Berlyną.

Clay, kaip sakoma, pastatė ant savo, tačiau Washingtonė dėl to kilo protestų audra. Britų ambasadorius pareiškia: "Kvailas pasipūtimas dėl menkniekių".

Po 24 valandų nuo pasienio pasitraukia sovietų, o po jų amerikiečių tankai. Valstybės Departamentas įgalioja ambasadorių Thompsoną kalbėtis su Maskva apie amerikiečių civilų keliones į Rytų Berlyną.

Po poros dienų Clay ateina į svečius pas prancūzų komendantą gen. Delacombe, kur sutinka britų pasiuntinį McDermott.

Clay: -- Kaip jūs galite man gadinti visą dieną, leidami savo valdininkams save indentifikuoti Rytų vokiečiams.

McDermott: Aš to nedariau!

Clay generolui Delacombe: -- Mes galime būti skirtingų pažiūrų, bet mes negalime meluoti. Tas žmogus yra melagis ir aš nenoriu su juo būti po vienu stogu.

Tai pasakęs Clay pasiima skrybėlę ir išeina.

McDermott po dviejų dienų siunčia du savo diplomatus į sovietų pasiuntinybę Unter den Linden gatvėje (sovietų sektoriuje) ir ten jie duoda sovietams suprasti, kad Clay bus greitai atšauktas.

Britų komendantas raportuoja McDermott pasielgimui premjerui Macmillanui. Tas į Berlyną kvotai praversti siunčia buv. karinį gubernatorių Sir Brian Robertsoną, kuris įvyki patvirtina.

Macmillan: -- Aš su daugeliu dalykų, ką Clay išdarinėja Berlyne, nesutinku, bet aš nepakęsiu, kad koks britų pareigūnas į pultų išužpakalioti". McDermott atšaukiamas.

Tačiau Washingtonė, Valstybės Departamente ir Pentagonė toliau knisamasi po Clay pozicijomis. Į savo privatų laišką Valstybės Sekretoriui Dean Rusk apie situaciją Berlyne jis negauna jokio atsako.

Gruodžio 9 d. netoli Staaken rajono, kuris

yra britų sektoriuje, prie pasienio pašaukiamas studentas Dieter Wohlfahrt, kuris bandė pabėgti iš Rytų Berlyno. Sunkiai sužeistas jis guli vos kelis metrus nuo britų sektoriaus. Britų MP ir Vakarų Berlyno policija jį apšviečia savo prožektoriais, bet nesiartina. Nesiartina ir 'Vopos'. Po dviejų valandų, nesulaukęs pagalbos, Wohlfahrt mirė.

Apie tai sužinojęs kitą rytą Clay kalbasi su komendantu gen. Watsonu.

Clay: -- Toji tragedija įvyko britų sektoriuje. Esu tikras, kad ir mes ką nors panašaus patirsime. Ką jūs darysite?

Watson: -- O ką jūs darytumėte?

Clay: -- Mes buvome pakelti į generolus ir nepalikti grandiniais tam, kad nepaprastose aplinkybėse veiktumė savo galva be prezidento įsakymo. Ir nė vienas prezidentas negalės jus papeikti už tai, kad padėjote mirštančiam. Po to jis nelaimėtų nė vieną rinkimų.

Watson: -- Atseit, jūs įsakytumėte kam nors nueiti į kitą pusę?

Clay: -- Taip, aš pasiūščiau keletą vyrų be ginklų, kad tie sužeistą perneštų į mūsų pusę.

Įsiterpia vienas majoras: -- Generole, tokia rizika dėl vienišo žmogaus?

Clay: -- Ir Jėzus Kristus buvo vienišas; tačiau mes žinome jo įtaką šiandien; suskaičiuokite bažnyčias ir žinojite.

Sausio mėn. prezidentas Kennedy pasikvietė Clay į Washingtoną. Pokalbis truko 90 minučių, tačiau sukosi apie... JAV plieno pramonės būklę. Kai Clay pagaliau nori paliesti Berlyno temą, prezidentas paaiškina, kad jis neturįs laiko.

Vasario mėn. sovietų lakūnai pradeda kliudyti oriniam susisiekimui su Berlynu. Clay vėl skambina Kennedy ir aiškina, kad sovietų tikslas yra priversti porą vakariečių lėktuvų nusileisti jų aerodromuose. Jis pataria savo lėktuvų apsaugai pasiųsti NATO naikintuvus. Kai Kennedy apie tai painformuoja NATO vyr. vadą gen. Norstad, tas aiškina, kad padėtis nėra tokia pavojinga. Kovo mėn. sovietai nutraukia savo trukdymus.

Balandžio 3 d. Rytų Vokietijos pasienio sargybiniai pašaukia vieną savo kari, bandžiusį pereiti į Vakarų pusę. Amerikiečių, britų ir prancūzų kariai tai mato iš Dreilinden pereinamojo punkto, tačiau nieko nedaro.

Kai Clay apie tai sužino, jis vėl išpėja komendantą Watsoną:

-- Šį kartą amerikiečiai, britai ir prancūzai žiūrėjo, kaip žmogus nukraujavo. Tiesa, pabėgėlis buvo Rytų Vokietijos karys; bet jis buvo ir žmogus. Generole, jūs vieną dieną turėsite apsispręsti ką daryti: padėti ar ne. Atsiminkite, jei tokioje situacijoje nieko nepadarysite, tą patį vakarą karininkų ramovėje nuo jūsų bus atsiųsta ir sakoma: štai ateina bailsys.

Tą patį mėnesį Clay pagaliau supranta, kad jis kovoja su vėjo malūnais. Jis negali prisieškauti prezidento Baltuose Rūmuose. Valstybės ir Gynimo Departamentai ignoruoja jo telegramas ir laiškus.

Balandžio 13 d. Clay važiuoja į Baltuosius Rūmus ir prašo jį atleisti. Kennedy jo prašymą priima. Spaudos konferencijoje jis viešai dėkoja Clay už tarnybą ir paklaustas apie tolimesnius planus Clay panaudojimui, atsako: generolas galėsiąs vėl "uždirbti pinigų Wallstreet'e".

Clay jaučiasi gerokai ižeistas. Savo artimiesiems jis skundžiasi: -- "Niekam nė žodžių neužsiminiau, kad būdamas Berlyne praradau milijoną dolerių".

Trims mėnesiams pralinkus atsitiko tai, ką Clay pranašavo.

Rugpjūčio 17 d. du 18 metų vyrukai, Helmut Kulbeik ir Peter Fechter bando pabėgti iš Rytų Berlyno. Kulbeikui pasiseka, Fechteris pašautas. Tai buvo valandą 5 minutes po pietų. Sunkiai sužeistas, jis šaukiasi pagalbos. Jis guli sovietų sektoriuje, bet prie pat sienos. Rytų Vokietijos sargybiniai pasitraukia. Jie bijo, kad į juos pradės šaudyti Vakarų Berlyno policininkai, bet tie tik stovi ir nieko nedaro.

2 val. 17 min. 'Checkpoint Charlie', kuris tęsia 150 metrų nuo tos vietos, kur guli Fechteris, komendantas skambina generolui Watsonui: -- Generole, 150 metrų nuo čia guli pašautas pabėgėlis ir šaukiasi pagalbos. Ką daryti?

Watsonas: -- Jis guli

Pietų Afrikoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

atidaryti duris į savo įmones juodiesiems. Baltųjų apgyventus miestų centrus apjuosia juodiesiems skirti priemiesčiai. Kvalifikuotų darbininkų stoka verčia juodiesiems duoti vis daugiau ir geresnių vietų.

Už tat abejotina ar 'apartheidą' galima bus labai ilgai išlaikyti, nors, iš kitos pusės, toje pačioje Amerikoje, visam šimtmečiui po pilietinio karo praėjus, vis dar galima pastebėti

Rytų sektoriuje? Pasiųskie patrulį, bet likite mūsų pusėje.

Vakarų berlyniečiai renkasi prie sienos. Jie reikalauja ką nors daryti, bet amerikiečių leitenantas aiškinasi: -- Sorry, but this isn't our problem.

Komendantas Watsonas klausia savo politinių patarėjų, bet tie išsisukinėja. Jis skambina prezidentui Kennedy. Jis sujungiamas su adjutantu generolu majoru Chester Clifton. Tas sako, kad jis negali dabar pasiųsti prezidento, bet pataria daryti tai, kas jam atrodo esą reikalinga. Jis kaip galima greičiau apie tai painformuosias prezidentą.

Watsonas apsisprendžia toliau laukti. 3 valandą ir penkios minutės pasirodo 6 Rytų Vokietijos karių komanda vadovaujama karininko. Jie nutraukia spygliuotose vielose gulintį Fechterį ir nusineša į savo pusę.

Tuo pačiu laiku gen. maj. Clifton raportuoja prezidentui: -- Mr. President, ant sienos kraujuoja pabėgėlis. Watsonas prašo nurodymų.

Nurodymai jam jau nebuvo reikalingi. Pokelių minučių Watsonas vėl skambina į Baltuosius Rūmus: -- Incidentas likviduotas. Pabėgėlis išvežtas Rytų Vokietijos policijos.

Už 10 dienų Fechteris laidojamas Weissensee rajono kapinėse. Be religinių apeigų. Valstybinės laidojimo įstaigos pareigūnas pareiškia palikuonims:

-- Peter Fechter pasiūlgė neapgalvotai. Berlyno kritiška situacija yra panaši į kalną, į kurį kai kurie keliai yra uždaryti...

O kai karstas leidžiamas į duobę, tas pats 'graborius' deklamuoja Goethes žodžius:

-- Über allen Gipfeln ist Ruh, in allen Wipfeln spuerest du kaum einen Hauch...

Kas lietuviškai išvertus reikėtų: tylą apgaubė kalnų viršūnės, niekur tu nepajausi nė kvapo...

Pasaulis juto ką nors kito, daugiau konkrečiau, kaip kvapą. Didžiųjų valstybių reakcija į Peterio Fechterio mirtį įrodė, kad metams po Berlyno sienos pastatymo praslinkus ji tapo Europos status quo -- Rytų pastatyta, Vakarų akceptuota.

praktiškos segregacijos atvejų. Yra pagrindo manyti, kad lygių teisių suteikimas Pietų Afrikai atneštų daugiau vargu negu naudos. Tiesa, laisvame pasaulyje nemažai piktinamasi Pietų Afrikos režimu ir jo suvaržymais, pvz., ten reikiama su savim turėti pasą, gauti darbo leidimą, registruotis policijoje, tačiau tie suvaržymai yra žinomi ir kitose valstybėse. Jų dar daugiau komunistinėse valstybėse, tačiau dėl to daug mažiau sielojamasi negu dėl padėties P. Afrikoje.

Pietų Afrikos pasisekimas paskatino ir Rodezijos baltuosius panašiai tvarkytis, nors tenai apie oficialų 'apartheidą' nėra jokios kalbos. Juodieji tentikpraktiškai neturi tiek daug teisių. Britų, su amerikiečių talka, pastangos priversti Rodezijos vyriausybę nors formaliai pripažinti visiems lygias teises iki šiol nedavė rezultatų. Didele dalimi dėlto, kad rhodeziečius neviešai parėmė P. Afrika, kuri turi beveik nepriklausomą nuo likusio pasaulio ūkį. Ko P. Afrikai trūksta yra nafta, tačiau ūkinis karas su P. Afrika, kuris galėtų kilti sustabdžius naftos tiekimą, būtų didelis smūgis pačiai D. Britanijai, nes ji netektų tų 250.000.000 dolerių, kuriuos pelnosi iš prekybos su P. Afrika, o pačią D. Britaniją, kaip žinia, dabar spaudžia nemaži ūkiniai sunkumai ir ji yra būtinai reikalinga P. Afrikos aukso.

Tokiu būdu ūkinėm priemonėm Rodezijos nepaklupdžius, neliko nieko kito, kaip griebtis jėgos, tačiau esamose sąlygose jėgos panaudojimas būtų tikrai visai ne naudingas nei britams, nei amerikiečiams. Tiesa, jo garsiai reikalauja visa eilė juodųjų Afrikos tironų, kurie mieliau perka P. Afrikos prekes, nes jos... pigesnės. Jie patys negali griebtis jokių karo veiksmų, nes jų visos karinės pajėgos yra reikalingos patiems išsilaikyti soste.

Dėl viso to atrodo, kad tol, kol P. Afrikoje ūkis klesti, baltųjų mažumos valdymui ten dar negresia joks rimtesnis pavojus.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINE OPERATOR
FOR PRECISION
E. D. M. WORK
ELOX EQUIPMENT

10841 Capital Oak Park, Mich.
313 — 548-2228 (87-96)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
PLANNER OPERATORS
AND
TURRET LATHE
OPERATORS

WICKES MACHINE Tool, a long established and leading manufacturer of machine tools offers excellent openings for qualified men. Permanent employment and generous fringe benefit program. If interested in stable employment write or apply stating experience and qualifications or apply in person. All replies will be kept confidential. Apply to: PERSONNEL DEPARTMENT THE WICKES CORPORATION 515 N. WASHINGTON SAGINAW, MICHIGAN 48607 An Equal Opportunity Employer (87-96)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

- Asbach Uralt — Import. Germ. brandy 5th — \$5.49
- Imported Canad. whiskey 5th — \$3.98
- Coeur de France Cordials 5th — \$2.98
- Banana Liqueur 5th — \$3.98

- May Wine — Imported 5th — \$0.98
- Riccadona Vermouth 5th — \$1.29
- Christian Brothers Wine 5th — \$1.49

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

BENDRUOMENĖ, JOS PROGRAMA IR KULTŪROS FONDAS

Naudingas ir parankus tas Jaunimo Metų proga išleistas lapelis. Jame surašyta "1966 Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metų Programa". Sustojus ties tos programos rugsėjo mėnesio skilim, randame parašyta: "Lituanistinių mokyklų svarba. Lituanistinių studijų reikšmė. Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių organizacijų reikalingumas, tikslai, jaunimo išjungimas į jas". Šitokią ne tik rugsėjo mėnesiui, bet ištisiems metams programą pasiūlė Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetas, o patvirtino PLB Valdyba. Iš tos programos tebeaidi atgarsiai, likę iš liepos mėn. įvykusio Jaunimo Kongreso. Visa kita, atrodo, taip "savaimė aišku", kad prisimenama tik tų, kurių rankosna tyčia ar netyčia pakliūva ta programa.

Aiškinsi, ar neaiškinsi lituanistinių mokyklų svarbą, kurios jų veiklos ir tebeveikia. Lituanistinių studijų reikšmė tektų gal dar paryškinti, bet kur ir kaip, taip ir lieka neatsakytas klausimas. Ryškinsi mūsų spaudoj, kiek gi to jaunimo paskaitys? Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių organizacijų reikalingumas, tikslai, jaunimo išjungimas į jas -- ta tema neišsikalbėsime jau pusei mėnesio prabėgus. Tai klausimas, nagrinėtinas, ryškintinas visą laiką. Kad tik būtų kam nagrinėti ir ryškinti. O tuo tarpu tik Darbininke teko pastebėti ALB Tarybos pirmininko inž. Volerto vedamą bendruomenės temomis, o kur kitų bendruomenės vadų žodis? Atrodo, tebešluostomas Jaunimo Kongreso prakaitas...

Tegul Jaunimo Kongreso rengėjams ir pro-

gramų ruošėjams ir bus pripažintas užtarnautas poilsis, tačiau programa be jos vykdymo procedūros lieka visų užmiršta raide. Nors gyvenimas ir nestovi vietoje, bet jis juda ir yra judinamas gyvojo reikalo. Kaip minėjau, mokyklos veikia, organizacijos veikia ir, laimei, sujudo net LB institucija -- Kultūros Fondas. Taisyti, ramai, per daug nesigarsinanti, bet reikalinga ir naudinga organizacija. Kad nesipainioti su kitais fondais, reikia pabrėžti, jog ne apie tolimą ateitį svajojama, bet čia lėšos paverčiamos į tokias kultūrinės vertybes, kurios reikalingos šiandien. Tai daugumoje mokykloms vadovėliai ir lituanistinėms studijoms medžiaga. Jei Kultūros Fondas turėtų daugiau lėšų, turėtų daugiau tokių leidinių, kurie laukia dienos šviesos, bet nesulaukia dėl tos paprastos priežasties, kad daugelis lėšų sunaudojama kitoms reikalams.

Dr. Leono Kriaučeliūno ir jo talkininkų pradėtas vaju Kultūros Fondo reikalams yra vienas iš prasmingiausių vaju lietuvių visuomenėje, ne mažai aukų paklojus Jaunimo Kongreso reikalams. To vaju pasisiekimas priklausys nuo to, kiek iniciatyvos, kiek energijos parodys aplinkinių vadovybės.

Kultūros Fondas iki šiol buvo tiek kuklus, toks neįkyrus, kad daugelis buvo pradėję manyti, jog tai jau save išlaikanti organizacija. Tuo tarpu taip nėra. Bendruomenė ir jos vadovybė, lygiai kaip Kultūros Fondo vadovybė, gerai padarytų, jei vaju proga galėtų visuomenę tiksliau painformuoti apie nuveiktą KF darbą ir ateities planus.

Ten yra liečiamos mūsų sportuojančio jaunimo problemos ir siūlomi konkretūs keliai, kuriais einant galima būtų mūsų sportuojančio jaunimo veiklą pagyvinti ir ją ilgelesnį laiką judrią išlaikyti.

Jeigu tai yra tuščiažodžavimas, tai visos kalbos, visi planai, mūsų Jaunimo Kongreso ir panašios mūsų jaunimo veiklos ir, iš viso, lietuviškumo išlaikymo apraiškos yra gryni gryniausios tuščiažodžiavimas.

Gal, iš tiesų, mums visiems, rašantiems spaudoje, reikėtų leisti vien tik į pasaulinės politikos problemų apžvalgą ir jų

nagrinėjimą? Nes lietuviybės išlaikymas už gimtojo krašto sienų yra tuščios pastangos. Taip?

Priimkite mano nuoširdžiausios pagarbos pareiškimą Jums!

J. Jašinskas
Boston, Mass.

PATIKSLINIMAS

Savo pasikalbėjime su Dirvos bendradarbiu, KLB Toronto ap. pirm. A. Kuolas sako: "pirmoji Kanados Lietuvių Diena įvyko 1953 m. Hamiltone, Ont. Ją suruošė KLB Hamiltono apylinkė, tuo laikui pirmininkaujant K. Baronui".

Norėčiau patikslinti, kad 1953 m. Hamiltono ap. valdyboje pirmininko pareigas ėjo inž. J. Kšivickis, o man teko būti vicepirmininku, iškeliant tais pačiais metais (berods vasario mėn.) valdybos posėdyje Lietuvių Dienų rengimo sumanymą ir paruošiant šios šventės suruošimo planą, kuris ir buvo priimtas tuometinės KLB Hamiltono ap. valdybos.

K. Baronas
Hamilton, Ont.

ALT-BOS PIRM. A. RUDŽIO PRIEKAIŠTAI

Dirva savo 1966 metų rugpjūčio mėn. 12 dienos vedamajame pasisakė dėl ALT-bos pirm. A. Rudžio pasakytos rugpjūčio mėn. 7 d. kalbos Rockfords, Ill., kurioje jis palietė ir Rezoliucijoms Remti Komitetą. Vedamajame duodamos kelios citatos iš minėtos kalbos, iš kurių susidaro įspūdis, kad ALT-ba "verčia kalnus", o visi kiti veiksniai ir vienetai jai tik trukdo ir "užsiima niekais".

Prieš ketvirtą mėnesių keliose turėjome pašnekesių su ALT-bos pirm. A. Rudžiu Detroit. ALT-bos pirm. A. Rudis mums kalbėjo: "JAV-bių vyriausybė nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. To mums ir pakanka. Lietuva išsilaisvins kitų jėgų veiklama greičiau, negu kad jūs galvojate... Mes negalime spausti savo legislatorių Lietuvos bylos reikalu... JAV-bių ambasadorius prie Jungtinių Tautų negali spausti kitų kraštų Lietuvos bylos reikalu... Jūs neskaitote amerikiečių laikraščių ir nepažįstate amerikiečių politikos..." Tame pašnekesyje dalyvavo keturios: ALT-bos pirm. A. Rudis, gimęs ir augęs JAV-se; ir trys iš naujųjų ateivių -- visi čia baigę aukštąjį mokslą ir dirbą amerikiečių institucijose bei įstaigose. A. Rudžio argumentai buvo atremti. Tada jis mums tarė: "Mes jus atsikvietėme į šį kraštą..."

Minėtoje kalboje ALT-bos pirm. A. Rudis mini, kad Lietuvos bylos iškilimo reikalu Jungtinėse Tautose jis tarėsis su ekspertais. Rezoliucijoms Remti Komitetas gali atidengti visus savo ekspertus: Atstovų Rūmose visi kongresmanai balsavo už rezoliucijos pravedimą; Senate -- 30 senatorių yra įnešę rezoliucijas tuo pačiu klausimu. Abu Illinois senatoriai (Douglas ir Dirksen) yra rezoliucijų autoriai. Idomu būtų sužinoti ALT-bos "ekspertus", kurie nenori Lietuvos bylos perkelti į Jungtines Tautas?

Priekaištauja ALT-bos pirm. A. Rudis, kad Rezoliucijoms Remti Komitetas nenorėtų (ar nenorėtų) tartis su ALT-ba. Jo informacijai, per šešetą mėnesių (1961 metais) pirštę pirmą savo darbą, kurį atliekame dabar, ALT-bai, jai nieko nedarant, ėmėms to darbo mes.

Dauguma lietuvių sutiks, kad paskutiniųjų kelių metų laikotarpyje didieji darbai Lietuvos laisvinimo kovoje buvo atlikti ne ALT-bos, bet kitų vienetų: Rezoliucijoms Remti Komiteto, Demonstracijoms Washingtono ruošti komiteto, Lapkričio 13-sios manifestacijai New Yorke ruošti komiteto ir kitų grupių. Kas dėl to kalta? Niekas kitas, o tik pati ALT-ba. ALT-bos pirm. A. Rudis turėtų atsakyti, ką ALT-ba yra padariusi Lietuvos laisvinimo darbe paskutiniųjų kelių metų laikotarpyje.

ALT-bos pirm. A. Rudis toje pačioje savo kalboje kalba apie "nepaisymą bendrai išdirbtos strategijos", "nenorą žinoti vieningumo reikalo" ir kit. Taip pat būtų idomu žinoti, kokia yra ta ALT-bos "strategija", kaip

Viena diena neolituano stovykloje

Raudonas saulės raitas išnyra iš horizonto ir pasveikina bundančią gamtą pirmaisiais savo spinduliais. Bet stovykloje dar ramu, negirdėti jokio garso. Juk pats saldžiausias miegas prieš saulėtekį. Ežero paviršius ramus ir jo krantai atsispindi vandenyje, lyg veidrodyje. Pakrantėje snaudžia šimtamečiai ažuolai, o

nose ryškiau išreiškiamas noras išsivaduoti iš dvaro baudžios ir tapati laisvais žmonėmis.

Pietūs, laisvalaikis ir vėl paskaita.

Ši kartą paskaitą skaito muzikas ir dailininkas filisteris A. Nakas. Tema yra gana originali ir nauja: Muzika ir Modernus Menas. Nenoriu atpasakoti prelegento minčių, nes tikiuosi ištisa

Juodvalkytė, vadovas fil. Romas Stakauskas, seniorai Algirdas Antanavičius ir Uosis Juodvalkis. Vakara pradėjo jun. Eglė Juodvalkytė Mačernio Penktą vizija. Toliau eina eilėraščiai: Brazdžionio, Rutkūno, S. Neries, A. Rūko ir F. Kiršos, kuriuos deklavo Elvyra Kavaliūnaitė, Eglė Juodvalkytė, Algirdas Antanavičius ir Uosis Juodvalkis. Romas Stakauskas paskaitė ištrauką iš Igno Končiaus Žemaičių Šnekų -- Marlinimas.

Pabaigai davė montažą iš rinkinių poezijos ir prozos kūrinių, randamų paskutiniuose dešimt Metmenų numeriuose.

Montažas buvo sudarytas iš šių autorių kūrinių: A. Mackaus -- Herojiškoji daina I, VII ir Liaudiškoji, Liūnės Suteimos -- Leliojimas ir Nėra nieko svetimo, Radausko -- Pilka diena ir Karšči šaltiniai, Meko -- Du, Janavičiaus -- Pakelkim ašarom paplūdusias akis, Nagio -- Foma apie brolių, A. Škėmos -- Frašymas Nr. 2 ir D. Marcinkaitės -- Vinjetės rekonstruktui. Ši montažą išpildė visos kolektyvas.

Visa programa buvo gana gerai paruošta ir vykusiai perduota. Stovyklautojai šiltai priėmė kolektyvo pasirodymą ir pareiškė pasitenkinimą gausiais plovimais.

Vakaro pabaigai sukūrė laužą, prie kurio dalinosi dienos išpūdžiais ir dainuodami korporacijos bei kitas dainas, skirstėsi užtarnautam poilsui.

Taip praėjo viena diena Korp! Neo-Lithuania stovykloje prie Christiana ežero, Michigan. (a.j.)

Literatūrinio vakaro išpildytojai. Iš kairės: Algirdas Antanaitis, Eglė Juodvalkytė, Romas Stakauskas, Elvyra Kavaliūnaitė ir Uosis Juodvalkis.

vandenyje ilsisi tušti laiveliai. Tai tik trumpa tyla ir ramybė prieš sukilusį visai stovyklai. Taip besigrožint ramiu rytmečiu ir besigėrint gražia bei svajinga aplinka, tylą sudrumsčia garsūs varpo dūžiai. Tai ženklas pasiruošti vėliavos pakėlimui ir laikas pasistiprinti dienos darbams.

Rikiuojasi stovyklautojai. Vėliavą gerbk! Nuaidi Marija, Marija... Pagerbta!

Taip prasideda stovyklos darbo diena.

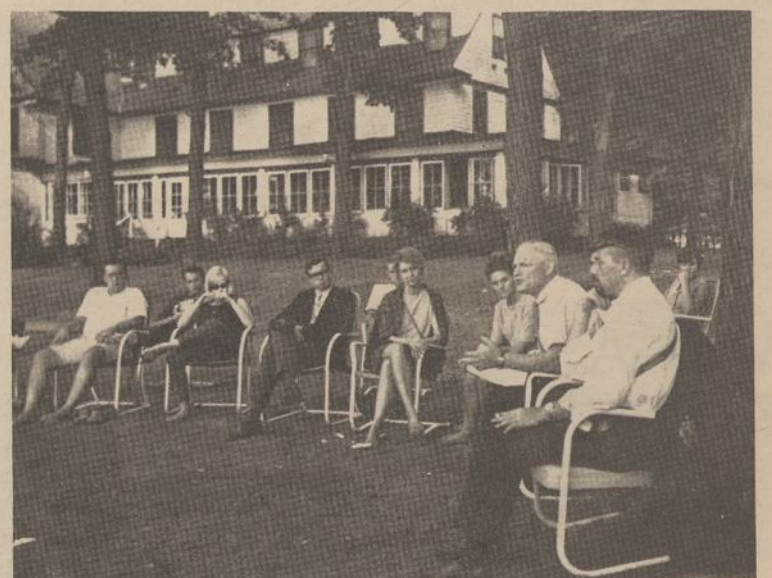
Fusryčiai, trumpapertrauka, paskaita.

Paskaitą: Antifeodalinės Kovos Dainos skaito pats stovyklos vadovas Romas Stakauskas. Savo paskaitoje stovyklautojus nukelia į feodalizmo -- didžiųjų žemvaldžių laikotarpį, kur lietuvis ėjo baudžią dvarams, buvo laikomas vergu. Tame laikotarpyje gimė pirmosios dainos prieš baudžią dvarus: ponus, tįjūnus ir kitus vergų varovus. Liaudies dainose užtikame pirmuosius pasipriešinimo ženklus prieš prispaudėjus. Taip pat apdainuojami svieto lygintojai, kaip Tadas Blinda, Žemaičių Kazokėliai ir kt. 1831 ir 63-čių metų sukilimų dainose taip pat išreiškiamas neapykanta ne vien rusų žandams, bet taip pat ir dvarininkams, nors tiems sukilimams daugumoje vadovavo tie patys ponai. To meto dai-

jis supranta "vieningumą".

Tarp kitko, noriu paminėti, kad A. Rudis, kai buvo organizuojamas Rezoliucijoms Remti Komitetas, į jį įstojo duodamas raštišką sutikimą. Iš mūsų Komiteto nėra oficialiai pasitraukęs. Gailla, kad turime tokį nevykusį narį. Kaip amerikiečiai sakyti, tai yra mūsų "black sheep".

Leonardas Valiukas
Los Angeles

Fil. inž. Jonas Jurkūnas (antras iš dešinės) skaito paskaitą. Šalia sėdi stovyklos vadovas Romas Stakauskas ir dalis stovyklautojų.

Stovyklautojai klauso paskaitos.

LAIŠKAI

ATVIRAS ŽODIS VYTAUTUI MEŠKAUSKUI

Rašydamas Dirvoje recenziją apie "nesportiką" Sportą, pavadinate ten esantį mano rašinėlį tuščiažodžiavimu, bet tam teigimui įrodyti nepaminėjote nė kas, nė apie ką jame kalbama.

Taip pasielgėte, esu įsitikinęs, dėl to, kad to rašinio ištiesai neperskaitėte.

Grupė Hamiltono "Gyvataro" ansamblio šokėjų su vadove G. Breichmaniene (dešinėje) ir akordeonistu A. Prunskum (viduryje).

Hamiltono Gyvatara išvyka

Dėka Kanados vyriausybės, apmokėjusios 4.500 dol. kelionę lėktuvu į Reginos miestą, Saskečevano provincijoje -- mūsų tautinis menas buvo vėl pademonstruotas, Kanados šimtmečio gyvavimo proga, virš 1200 žiūrovų. Tiesa, Regina Folk Art Council šventėje be hamiltoniečių lietuvių dar dalyvavo lenkai, rumunai, prancūzai, ukrainiečiai, vokiečiai, airiai ir kt. grupės iš Reginos, Edmontono, Winhipego, Gravelbourgo, tačiau lietuviai buvo festivalio centre, netik išpildydami programos dalį, bet taip pat plačiai supažindindami vietos gyventojus su Lietuva.

Apie mūsų tėvynę angliškai kalbėjo Silvija Martinkutė.

Lietuviai, pasirodę programoje paskutinieji, paveržė žiūrovų širdis. Ir ne tik žiūrovų, bet ir spaudos atstovų, kurie sekančią dieną patalpino plačias recenzijas pažymėdami, kad lie-

tuviai parinko programai pilnus jaunatviško džiaugsmo šokių, išpildydami juos "with glee and vigor" (Regina "The Leader - Post, rugpiūčio 20 d.).

Po koncerto dar buvo priėmimas reprezentacijam Reginos viešbutyje, kur dalyvavo burmistras ir kt. aukšti valdžios ir miesto atstovai. Ir čia hamiltoniečiai dar plačiau suėjo į pažintis su vietos kanadiečiais, pasakodami apie Lietuvą ir lietuvių gyvenimą Kanadoje.

Susipažinus su Reginos miestu, rugpiūčio 21 d. jų laukė antras koncertas Winnipego lietuviams. Ir čia, perpildytoje ukrainiečių salėje, hamiltoniečiai atliko programą kaip tikri profesionalai.

Fasitikti tolimų svečių iš Ontario prov. atvyko beveik visa Winnipego lietuvių kolonija. Aerodrome kiekvienas Manitobos sostinės lietuvis norėjo į savo namus priimti nors vieną

hamiltonietį. Tačiau šokėjų su vadove buvo 35, o svetingų namų -- keli šimtai. Tai pilnai suprantama, nes Winnipego tolimų kolonijų menininkai yra retenybė, gyvenant per tūkstančius mylių nuo didesnių Kanados ir JAV lietuviškų kolonijų.

Nedidelė kolonija -- tik apie 500 asmenų -- dėl tolumo kelio, kartais ir aukštų honorarų, nepajėgia pasikviesti solistų, nekalbant apie dramos teatrus ar ansamblius, kuriuos Clevelandas, Chicago, Torontas ar Hamiltonas, turį progą matyti jeigu ne kas savaitę, tai bent kartą mėnesį. Ir salės labai dažnai būna apytuštės...

Priešingai Winnipegas -- čia salė buvo perpildyta iki pat pakraščių, nes koncerto pasižiūrėti atvyko ir lietuviai, gyveną per du šimtus mylių nuo Manitobos prov. sostinės. Kadangi be lietuvių koncerte dar dalyvavo ir viena ukrainiečių grupė, tad jis buvo plačiai išre-

Franko slepia Hitlerį... Franko priglaudė vokiečių mokslininkus, kurie gamina atominę bombą ir bando mirties spindulius.. Franko turi slaptą nacių armiją, paruoštą invazijai į Europą... Franko kalėjimuose laiko 500,000 politinių kalinių... Franko režimas yra pavojingas tūkai...

Tokiais žodžiais buvo skleidžiama propaganda, kai Anglija, Amerika ir Sovietija norėjo tuoj po II Pas. karo sunaikinti Ispanijos diktatorių Franko. Didžiosios galybės tada įtaigojo Jungtines Tautas boikotuoti Ispaniją. 1946 m. tik Argentina, Airija, Portugalas tepripažino Franko valdžią.

Bet toji propaganda davė priešingų rezultatų. Franko diktatūra dar labiau sutvirtėjo. Jo režimą dabar pripažįsta daugiau kaip 70 valstybių, įskaitant ir tuos, kurie jį norėjo sunaikinti. Ispanija išileista į Jungtines Tautas ir daugelį tarptautinių organizacijų.

Per 30 metų Frankui valdant, Baltuose Rūmuose gyveno penki prezidentai, Šv. Petro Soste

lamuotas jų keturiuose savaitraščiuose ir dviejuose anglų kalba leidžiamuose dienraščiuose, patalpinant plačius aprašymus ir įdedant nuotraukas.

Ši hamiltoniečių kelionė į "auksinius" Kanados vakarus netik leido mūsų jaunimui pažinti kitą Kanados krašto pusę, susipažinti su ten gyvenančiais kanadiečiais, pademonstruoti tautinį meną (tai ir buvo pagrindiniai Canadian Folk Art Council tikslai), bet taip pat susitikti ir su Winnipego lietuvių, pirmą kartą ištiesiant jiems brolišką ranką Kanados lietuvių tautiniam ir kultūriniam bendradarbiavime.

K. Baronas

ŽVILGSNIS Į ISPANIJĄ IR FRANKO

sėdėjo keturi popiežiai, Britanijos karūną nešiojo trys monarchai, nesuskaitomas skaičius valdžių buvo Prancūzijoje. Chruščiovas atėjo ir nuėjo, nekalbant apie Staliną, kuris Franką vadino "fašistu - galvažudžiu", Hitlerį, kuris Franką vadino "pasipūtusių povu", "pypsinčiu viščiuku" ir gal tik Churchillis jautė, kad "he might be a great Spaniard who united his country and rebuilt its greatness". Neskaitant Portugalijos diktatoriaus Salazaro, jis išbuvo valdžioje ilgiausiai už bet kurį kitą valdovą pasaulyje.

Francisco Paulino Teodoro Hermenegildo Franco y Baamonde gimė 1892 m. gruodžio m. 4 d. laivyno bazėje El Ferrol, šiaurės vakarų Ispanijos kampe. Šeimoje buvo 5 vaikai -- trys berniukai ir dvi mergaitės. Vyriausias brolis Mikalojus tapo admiralu ir brolio buvo paskirtas ambasadorium Portugalijoje, o jauniausias Romanas, buvo žymus laivininkas, žuvęs 1938 m. Motina mirė 1935 m. 68 m. amžiaus, o tėvas, pasiekęs admirolo laipsnį, mirė 1942 m. 88 m. amžiaus. Buvo tikimasi, kad ir Francisco paseks šeimos tradiciją ir bus jūreiviu. Bet kada Ispanijos laivynas buvo nugalėtas Amerikos - Ispanijos kare, El Ferrol jūrmo-kykla buvo uždaryta. Taip Franko tapo žemyno kariu ir 1907 m. buvo pasiųstas į Toledo karo akademiją. Baigęs karo mokslus jis buvo pasiųstas į Maroką, kur vietinės gentys sukilo prieš prancūzus ir ispanus. Jis pasižymėjo Maroko kare. 23 metų amžiaus jis buvo pakeltas į kapitonus, o 32 metų amžiaus buvo jauniausias generolas Europoje. Po Maroko karo jis lankė karo akademijas Prancūzijoje ir Vokietijoje.

Kada karalius Alfonso buvo priverstas ap-
leisti sostą ir buvo pa-

skelbta respublika, naujoji socialistinė vyriausybė nebeprisikėlė Fran-
ku ir paskyrė gubernatorium į Balearų salas. Po 1934 m. pralaimėtų rinkimų, socialistai organizavo ginkluotą sukilimą Asturijos kasyklų darbininkų tarpe ir naujoji Respublikos vyriausybė atšaukė Franko, kad išnaikintų revoliucijos židini.

1936 m. jau kaip štabo viršininkas dalyvavo Londone Anglijos karaliaus Jurgio V laidotu-vėse. Bet tais pat metais "Liaudies Frontas" paveržė valdžią ir Franko buvo išsiųstas už 1000 mylių Kanarų salų gubernatorium.

"Liaudies Frontas" neturėjo vilties turėti daugumą parlamente" -- pareiškė Alcala Zamora Ispanijos respublikos steigėjas ir pirmasis jos prezidentas. "Tada buvo imtasi visų nelegalių priemonių: liaudies terorizuojama gatvių neramumais ir riaušėmis, minia kurstoma pagrobti rinkimų davinis ir per rinkimų komitetus falsifikuojant rinkimų davinis buvo "laimėti" rinkimai. Tuo būdu Ispanijos demokratinė valdžia buvo didžiulė komunistų "Liaudies Fronto" apgavystė".

Todėl toji valdžia, prieš kurią sukilo Ispanijos kariuomenė nebuvo nei demokratinė, nei legalė. Tai buvo iš pat pirmų dienų žiauri teroro pagrįsta diktatūra. Net pulk. Casado, kuris vėliau vadovavo raudonųjų kariuomenei ginant Madridą, savo knygoje -- "Paskutinės Madrido dienos" sako, kad "Negrino vyriausybė buvo ne vyriausybė. Tai buvo antiispaniška diktatūra, vadovaujama komunistų partijos". Savo kalboje Kortezy rūmuose, po 5 mėnesių raudoniesiems pagrobų valdžią, opozicijos vadas Calvo Sotelo pareiškė, kad teroro valdymas jau kainavo 3300 nužudytų, 1511 sužeistų

(Nukelta į 5 psl.)

Vyt. Alantas

VISKAS GALĖJO IR KITAIP SUSIKLOSTYTI...

(Premijuota novelė)

(3)

— Apie ką aš kalbėjau? — Adomonis smalsiai tebežiūrėjo į mane.

— Tamsta keikei moteris...

— Teisybė, po velnių! — jis trenkė kumščiu į stalą nusijuokdamas. — Jos visos paleistos į rinką akcijos: nusiperka tas, kas brangiau moka!

— Tamsta ten kažką pieši, galima pažiūrėti?

Tylėdamas jis man padavė bloknotą. Piešinys buvo keistas. Ant Gedimino pilies bokšto stovėjo nepaprastai ištisusi žmogiška figūra, kurios galva plaukiojo viršum debesų. Po viena pažastimi žmogysta laikė pasibrukusi nepaprastai ilgą ramentą, kuris buvo įbestas į kalno viršūnę. Skersai per visą kalną buvo stambiomis raidėmis užrašyta: VIENATVĖ. Aš klausiamai pažiūrėjau į Adomonį. Jis šyptelėjo ir pasakė:

— Absurdas, tiesa?

— Kam čia tas ramentas? — aš paklausiau.

— Vienatvė turi būti atsirėmusi į ką nors, vienatvė negali kaboti ore...

— Aš matau, vienatvė atsirėmusi į Gedimino kalną...

— Tamsta pažinotai kapitoną Gabriūną, Domą Gabriūną? — jis staiga mane paklausė.

Pavardė man pasirodė lyg girdėta, bet negalėjau prisiminti nei kur nei kada. Aš atsakiau, kad nepažinojau.

— Tiek to, — Adomonis murtelėjo.

— Sakyk, pone Adomoni, ar tamsta dailininkas?

— Joks dailininkas, o tik šiaipsau mėgstu pailius-truoti savo galvojimus, sakiau, aš agronomas.

Jis atrodė pavargęs ir vėl pasilenkė ant savo bloknoto, lyg ir duodamas suprasti, kad pokalbis baigtas. Aš atsistojau ir rengiaus atsisveikinti. Jis irgi atsistojo ir tarė:

— Aš žinau, kad tamstai daug kas neaišku iš mano plepalo. Štai, čia tamsta rasi mano surašytus paaiškinimus. — Jis ištraukė iš švarko kišenės į ritinėlį suvyniotų popierių gniūžuliuoką. — Kai turėsi laiko, paskaityk, gal sau kokią temelę...

Mes atsisveikinome. Einant iš baro mane pasivijo barininkas ir palydėdamas iki durų tarė:

— Ačiū, pone rašytojau.

— Už ką — aš nustebau.

— Tas teisybės ieškotojas, — parodė jis akimis Adomonį, — įkyrėjo man iki gyvo kaulo. Kai kada jis ramus ir krapšosi po savo bloknotą, bet kai kada jam užaina noras plepėti, o, žinote, barininkas turi būti šiukšlių dėžė, į kurią klijentai visus savo plepalus suverčia. Tamsta šiandien mane pavadavai, — nusijuokė jis.

— Kas jis?

— Perkūns jį žino, žinau tik, kad jis užkeiktas viengungis ir kad nelabai aukštos nuomonės apie moteris, žinote, kaip visi viengungiai. Ar jis tamstai neminėjo, kad visos moterys panašios į biržos akcijas?

— Minėjo, — aš nusijuokiau ir atsisveikinau.

2.

Parėjęs namo išvyniojau senų, nuo laiko pageltusių, apibrizgusių kraštais popierių, teisingiau sakant, popiergalių ritinėlį. Adomonis, matyt, rašė kažką panašaus į dienoraštį, bet nei datų nei vietų niekur nežymėjo. Net

ir puslapių numeracija nevisur buvo sudėliota. Tik ant pirmo puslapio buvo užrašyta: Mano dienoraštis, Vilnius.

Lapų lapeliai buvo prirašyti rašalu, pieštuku, o kai kurie mašinėle. Matyt, buvo rašoma be jokios tvarkos, kaip ir kur papuolė. Rašalu rašytus lapelius galėjai lengvai išskaityti, bet pieštuku ir mašinėle rašytų puslapių raštas buvo taip nublukęs, kad galėjai matyti tik raidžių įspaustus pėdsakus. Ir pati rašysena daiktais buvo gan aiški, matyt, autorius rašė neskubomis, o vietomis, ypačiai mažuose bloknoto lapeliuose, mirgėjo kreivėzos, kurias galėjai vargais negalais išsifruoti tik per padidinamąjį stiklą.

Nemėgau terliotis su tokiais "rankraščiais" ir jau rengiausi vėl suvynioti į ritinėlį, bet mane sudomino tos vietos, kurios buvo parašytos rašalu ir mašinėle ir nesunkiai išskaitomos. Krito man akysna ir kitas dalykas: kai kurių lapelių tekstas buvo "pailiuotus" savotiškais, nemokėškais nupieštais piešiniais. Daug kur kartojosi į furiją panašios moters galvos motyvas. Viename paveiksliuke ta moteris kažkodėl rodė iškisusi nepaprastai ilgą liežuvį. Vėl kitame paveiksliuke buvo nupiešti ausros spinduliai, o ant jų viršūnių sutupdytos į velniukus panašios raguotos figūrėlės. Taip piešia vaikai arba bepročiai.

Radau aš tarp tų popierių ir mažą nuotraukėlę. Iš nublukusio, pageltusio popieriaus lyg pro miglas šypsojosi gražus jaunos moters veidas. Kitoje pusėje grakščia, smulkia moteriška rašysena buvo užrašyta: Tavo amžinai, Aušra.

Kamavausi aš su tuo "rankraščiu" keletą vakarų juokdamasis pats iš savęs. Mano darbas panašėjo į archeologo, kuris iškastas senienas nuvalo nuo dulkių ir išblaškytas dalis sudėlioja į vieną vienetą. Po ilgo ir vargiano darbo aš pagaliau "atkasiau" tokią Adomonio istoriją.

(Bus daugiau)

Ispanija ir Franko...

(Atkelta iš 4 psl.)

gatvių kovose, 378 bombų užpuolimų ir sudeginta 171 bažnyčia ir 10 laikraščių redakcijų. "Toji serija baurių naktinių skerdynių" rašė Churchillis "išbraukė Madrido valdžią iš civilizuo-tų jėgų skaičiaus". Už atidengimą, kad toji "valdžia" yra nelegali, Sotelo buvo žiauriai nužudytas 1936 m. liepos mėn. 13 dieną. Tai buvo viena priežasčių, kuri iššaukė kariuomenės sukilimą ir pilietinį karą.

Ispanijos pilietinis karas buvo priežastis daugelio priešingumų. Tai buvo kova tarp monarchistų ir respublikonų, tarp socialistų ir kapitalistų, tarp provincijų kaip Katalonija ir baskų, kurie siekė autonomijos, o centrinė valdžia jiems to nenorėjo pripažinti. Kova vyko tarp masonų ir marksistų; bet svarbiausia ten buvo baisinė teisybė prieš beturčius, kurie neturėjo nieko ir kurių buvo didžioji dauguma. Tą neteisybę vykdė saujelė turtuolių išnaudotojų, kurie turėjo viską, Katalikų bažnyčia taip pat stovėjo mažumos - išnaudotojų pusėje ir už tai vėliau brangiai užmokėjo 13 vyskupų, 7924 kunigų ir vienuolių, 112 moterų vienuolių gyvybių, nužudytų raudonųjų, sunaikinant apie 17000 bažnyčių. Apie pusę milijono ispanų žuvo 3 metų pilietiniame kare.

Nuo prancūzų revoliucijos laikų nė vienas konfliktas Europoje nesukėlė tiek prieštaravimų kaip ispanų pilietinis karas. "Visos teisės yra Franko pusėje" pareiškė tuo laiku Churchillis. "Franko gina Europą nuo komunizmo. Bet aš esu anglas ir aš vėlyčiau neteisios pusės pergalės, kadangi Franko gali grąsinti britų interesams". Juokinga, ar ne? Ar gali būti dar daugiau kas pateisintų priemones numatomam tikslui atsiekti?

Prieš išvykdamas į Kanarų salas Franko išpėjo socialistų premjerą apie gresiantį komunistų pavojų, bet Azana nekrepė dėmesio. "Franko" rašė Churchillis "buvo respublikos generolas ir jis aiškiai išpėjo Ispanijos vyriausybę apie politinę anarchiją, kurion kraštas žengė". Bet jis nebuvo sukilusios armijos vadas. Armijai vadovavo generolai Sanjurjo ir Mola. Tik kada jie abu žuvo, Franko perėmė kariuomenės vadovybę ir po 3 mėnesių Burgose pasivadino Caudillo (vadas). Iki tol jis vadovavo tik karo jėgoms; paimtoms iš Maroko, pietinėje Ispanijoje į kur jis buvo atskraidintas iš Kanarų salų specialiu jam duotu anglų lėktuvu. Ir tik pabaigoj pirmųjų pilietinio karo metų 42 Ispanijos vyskupai išleido ganytojišką laišką, remiantį armijos sukilimą.

Ar Franko buvo Hitlerio ir Mussolini mario-netė?

(Bus daugiau)

Pirmoji Bostono subatvakariams rengti komisija. Sėdi iš kairės: Br. Vaičaitienė, Ona Vilėniskienė, Birutė Bilvaisienė, Antanas Vilėniskis. Stovi: Vladas Mickūnas, Stasys Santvaras ir pirm. Justas P. Plikšnio nuotrauka

Bostono kultūriniai subatvakariai

Mintis lakstė ore, ji buvo gana lengvai pagunama, bet, kaip sena išmintis sako, kiekviena pradžia yra sunki. Tą mintį vienas pirmųjų skelbė dail. Vikt. Andriušis, buvo tokių, kurie jam tvirtais balsais turavojo, bet laikas strimigalviais lėkė, o ALTS-gos Bostono sk. namų langai daugelį šeštadienių vis buvo apsiniaukę. Pesimistiškesnių nusiteikimų žmonės neištvėrė ir pradėjo atvirai šnekėti: "turim tokią puikią pastogę, bet vargu kada nors joje užsidegs mūsų gyvastingumo žiburėlis..."

Va, tada ir buvo žengtas pirmasis ryžtingas žingsnis. Jį žengė plačiai pažįstamas visuomenininkas, energingos veiklos vyras Just. Vaičaitis. Jis buvo pirmasis kultūrinių subatvakarių pirmininkas, visa širdim ir igimtu metodingu bei pareigingu ėmėsi tuos kultūrinius parengimus organizuoti, visai nepaisydamas po kojom pasitaukančių pagalių ir nelengvai peršokamų kelmų. Du metus jis tą sunkų nešulį nešė ir, be abejonės, kultūriniais subatvakariams padėjo surasti tvirtą pagrindą ir kryptį.

Savi namai, talentingo dail. Vikt. Andriušio pasigėrėtinai išdabinti, žinoma, yra patogūs, pastovi ir maloni užuobėga. Tačiau kultūriniais subatvakariams toli gražu to namų grožio ir patogumo neužteko. Atsiminkim, kad Bostone jau daugiau negu dešimt metų gražiai dirba L.B. Kultūros klubas (pradžioj keletą metų vadinęs Liet. rašytojų klubą), kiekvieno mėnesio ketvirtąjį šeštadienį Internacionalinio instituto patalpose rengiąs akademio lygio paskaitas (šiemet Kultūros klubo pirm. yra akt. B. Kerbelienė), turįs dailių būrį savo gerbėjų ir lankytojų. Ta aplinkybė kultūrinių subatvakarių rengėjams visų pirma paikišo gana sunkų uždavi-

nį -- susirasti savo stilių ir veidą, nekartoti to, kas jau yra su pasisekimu daroma. Vai sunkūs buvo pirmieji metai, kol tas savasis kelias buvo rastas! Lengviau buvo saviems lankytojams "išrasti" išorinę priėmimo formą, bet organizuojant vakarų programas reikėjo gerokai laužyti galvas, bandyti šį ir tą, kol parengimai prasišiepė savo kryptim, savo stilium ir nuotaika. Šiandien ratai dardė į priekį, pakanka ir alyvos jų ašim, nors tie, kurie turi pasitiki-
mą kultūriniais subatvakariams rengti, negali "užmigti ant laurų", nuo sezono pradžios iki jopabaisos jiems vis yra kas veikti...

Dirvos bendradarbis kiek pateliau užkabino tą kult. subatvakarių atsiradimo istoriją dėl to, kad, štai, rugsėjo 17 d., 7 val. vak., Bostone mes pradėdam atuntąjį kultūrinių subatvakarių sezoną! Tiesa, tai dar joks jubiliejus, bet tegu būna leista pripažinti, kad septyni prabėgę metai žmogaus gyvenimo jūroj jau yra stambokas lašas. Per tuos septynis veiklos sezonus kultūrinių subatvakarių rengėjai savo lankytojams, taigi Bostono liet. visuomeinei, be vieno kito silpnosio vakaro, yra davę ciklą aukšto lygio pasakų, keletą metų yra skelbę ir komentavę mūsų kultūrinio gyvenimo įvykius, apžvelgę naujai pasirodžiusias knygas, surengę eilę grožinės literatūros ir muzikos vakarų, bandę net atskirų veiklų ištraukas vaidinti, kasmet vasario mėn. subatvakarių skiria jaunųjų jėgų dvasiniam ir intelektualiniam pradiui -- bandą rengti ir dailės kūrinių parodas.

Aišku, be talkos ir atskirų asmenų prielankumo viso to neaprepsi ir neįveiksi. Ir tikrąjį kultūrinį subatvakarių rengėjų stovą talpon mūsų mokslo, meno ir visuomenės žmonės. Visuomet subat-

vakarius lanko dailus būrys Bostono ir jo apylinkių lietuvių (lankytojų skaičius svyruoja tarp 60 ir 100 asmenų, o tilpti gali tik šimtas), lanko iš "kairės ir dešinės",

Antroji subatvakariams rengti komisija su svečiais iš New Yorko akt. V. Žukausku. Iš kairės: akt. V. Žukauskas, Al. Griauzdė, O. Vilėniskienė, St. Santvaras, Ant. Vilėniskis, pirm. Edm. Cibas, Vl. Mickūnas. Nuotraukoje trūksta Leono Lendraitio.

J. Plikšnio nuotrauka

čia visi lietuviškoj aplinkoj sušyla ir randa bendrą šneką, nes kultūriniai subatvakariai savo pagrindine mintim yra kultūriniai, jie nesiekia ką nors nusavinti ar pavergti. Galimas dalykas, jog tai ir yra jų pasisekimo šaknis.

Gana sunku šiuo atveju pasakyti, kas būtų geriau: pastovi ar vis besikeičianti valdžia! Bostoniškis patyrimas byloja, kad tokių parengimų pastovi komisija yra

akivaizdus laimėjimas, nes per ilgesnį laiką visi jos nariai "išsijautė" į savo pareigas, pašalinė jėga retai kada būna reikalinga vežimui pastumti. Nėra kalbų, regimi ir to "pastovumo" pavojai -- per laiką tie patys žmonės pavargsta, negali jie nuolat persikeisti ir vis neregėtų naujenybių atrasti, bet veiklos amžius dar ir dešimtmečio nesulaukė, tad, kaip susidaro išpūdis, lankytojams tie patys rengėjų balsai bei išmisalai dar ausų negelia...

Just. Vaičaitis, tikrai rimtai ir rūpestingai dirbęs porą sezonų, pirmininko kėdę perleido inž. Edm. Cibui. Pastarasis netrukus pradeda šeštąjį subatvakarių darbų sezoną. Iš tikro, tai jau pradėjo, nes reikėjo "atšviežinti" patalpas, kuriose veikiai prsidės aštuntasis kultūrinių subatvakarių sezonas, tai mielas pirmininkas pats dažė kai kurias namų sienas, pats ir prakaltas grindis lopė. Reikia tam geros valios, kaip jos reikėjo ir į parengimų ruošimą iš-

Onutė, kaip mes ją čia intymiai vadiname, rūpinasi visu tuo, kas viešioms ir svečiams padedama ant skobnių. Jos fantazija neišsėmiama, pareigingumas retai kur besurandamas. Ant. Vilėniskis, ALTS-gos namų viršininkas, iki šiol neprarasdamas giedro šypsnoio ir šamojaus, yra savo žmonos vyr. padėjėjas, besirūpinąs daugybe parengimo smulkmenų. Visada elegantis ir dailių manierų Al. Griauzdė -- pasitinka svečius, rūpinasi jų susodinimu, tvarko parengimų apyskaitas. Yra ir du pastovūs išdininkai -- L. Lendraitis ir Vl. Mickūnas. Dažniausia, pakaitom juodu stovi prie įžangos "tiketų", padeda ir kitus "juodus" darbus dirbti. Buv. nepr. Lietuvos aviacijos kapitonas Leonas Lendraitis be imponuojančios išvaizdos, pasižymi taktin-gumu, rūpestingumu ir parengimo reikalų supratimu. Vladas Mickūnas, apsišarvavęs gyvenimo patirtimi ir igimta išmintimi, galima sakyti, yra kultūrinių subatvakarių "pilkoji eminecija", kada reikia at-einanti su geru patarimu ar taikliu pasiūlymu. St. Santvaras toj puikioj draugijoj rūpinasi programų organizavimu ir jų atlikimo forma. Kas itin reikšminga, tai kad ši "darbo kuopa" savo tarpe yra beveik tobulai susiklausiusi, gal todėl kai būna reikalas, jai talkon stoja ir kiti subatvakarių bičiuliai.

Aštuntasis kult. subatvakarių sezonas, kaip jau minėta, pradėdamas rugsėjo 17 d., 7 val. vak. ALTS-gos namuose, So. Bostone. Pernykštis sezonas buvo pradėtas dail. J. Bagdono kūrinių paroda, atseit, iškabinom abstraktinio dailės meno drobes ir paklausėm dail. J. Bagdono pasisakymo apie jo išpažįstą vaizduojamojo meno kryptį. Šiemet kultūrinių subatvakarių sezoną pradėdam pirmą kartą Bostone rengiama dail. Česlovo Janušo tapybos darbų paroda. Gal net ir aiškinti nereikia -- dail. Česl. Janušas yra realistinio dailės meno atstovas, pajūrinio ir apla-

(Nukelta į 6 psl.)

C. Janušo paveikslas "Bangos rieda". Jo kūrinių paroda atidaroma šį šeštadienį, rugsėjo 17 d. Bostone.

Mano vargai ir laimėjimai su Dirva

KAIP AŠ 'VIENAS DIRVOJE DIRBAU'

K. S. KARIUS

Artimi mano bičiuliai ir Dirvos rėmėjai kartais sako, kaip "Karpus vienas Dirvą išleisdavo": ir raides rinko linotipu, ir paruošė spaudai, ir ekspediciją darė, ir administracijos darbus atliko. Prie to dar pridėdavo, kad Karpus dalyvaudavo ir Tabor Farmoje Margučio golfo turnyruose, ir seminaruose ir suvažiavimuose, sąskrydžiuose ir misijose -- nuo Atlanto iki Pacifiko, ir net iki Kauno.

Dirva betgi išleisdavo kas savaitę nevalduodama visus 31 metus. Kaip tai buvo įmanoma?

Dirva turėjo spaustuvę, atlikdavom įvairius spaudos darbus, du metu leidom didoką mėnesinį žurnalą Artoją; spausdindavom visokio dydžio knygas nuo brošiūrų didyn, po 200, 300, 400 puslapių; viena, pati didžiausia, mano "Merūnas", net 540 puslapių.

Spaustuvei turėjom padėjėjų, kiek galima buvo išlaikyti, taigi ne vienas viską dirbdavau. Dirvą duodavom spausdinti kitai spaustuvei, kuri leido dienraščius ir turėjo tam darbui tinkamas mašinas. Ekspedicijai ateidavom specialistas iš amerikietiško dienraščio.

Administracijos darbus, susirašinėjimą abiem kalbom atliko mano žmona, ir sutvarkydavo skelbimus.

Redagavimą atlikau tiesiog rinkdamas linotipus; ir trumpinius ir pakeitimus, ir nuotraukimas gautų straipsnių ir korespondencijų atlikdavau linotipu ruošdamas raides spaudai.

Žinias versdavau tiesiog iš anglų kalbos į lietuvių. Korektūras skaitydavau pats ir dalį žmona -- ir likdavo tik sudėta rinkinį surakinti ir formas vežti spausdinimui.

Savo eilėraščius, didesnius straipsnius ir apsakas rašydavau namie vakarais ir sekmdieniais -- tuos raštus apdirbdavau geriau, net perrašydavau, tik tada rinkdavau linotipus, dar padarydamas reikalingus pakeitimus ir pataisimus. Kas buvo skirta spausdinti knygose, prieš spausdinant dar peržiūrėdavau, patikrindavau.

Žinodamas kad bent kada gali tekti kur išvažiuoti -- visada turėjau daug medžiagos iš anksto linotipu surinktos, apsakas, eilėraščius, net nuotraukas, pažymėtus kuriam puslapiui skirta; padėjėjui likdavo surinkti tik paskutines žinias, skelbimus, ir žmonai prižiūrėti. Dirvą išleisdavo man esant ar New Yorke, ar San Francisco, ar Los Angeles, ar Washington.

Išvažiuojant į Lietuvą, palikus surinktas apsakas ir kitus nesenstančius straipsnius, laikraštį išleisdavo pavaduotojai. Tokie buvo: muzikas Vincas Greičius 1928 metais; adv. Nadas Rastenis 1935 metais.

VIKINGŲ ŽEMĖSE

Vykdamas į Lietuvą 1928 metais, kartu su žmona, ir 1935 metais į I Pasaulio Lietuvių Kongresą vienas, pasinaudojau gera proga aplankyti Norvegiją, keliauti Baltijos jūra, ir grįžtant iš Kongreso, iš Klaidėdos pasukau į Stockholmą, susipažinti su vikingų kraštais, nes keliomis savo apsakomis pavaizdavau lietuvių kovas, ne daug turėjusias bendro su jūra, nors prie Baltijos gyveno,

su jūrų plėšikais vikingais. Jų kraštus norėjau pažinti pamatymu, ne tik iš istorijos.

Lietuvos ministras Jurgis Savickis Stockholme, negalėdamas kitaip man pasitarnauti, nes buvo išvykęs ligoninėn operacijai, davė savo oficialų automobilį su šoferiu, pavežioti po Stockholmo apylinkes, ant automobilio plevesuojant Lietuvos vėliavukei. Patarė apsilankyti senovishkoje švedų karalių sostinėje Gripsholme.

Sekančią dieną traukiniu nuvykau į seną universiteto miestą Upsalą, tolokai šiaurėje nuo Stockholmo, kur greta kitko yra senoviški pilakalniai, kaip ir Lietuvoje. Kadangi laivas į New Yorką plaukė iš Goteborgo, ten taip pat pasinaudojau proga aplankyti senas pilies ir jų griuvė-

Kazys S. Karpus tarp losangeliečių lietuvių.

sius. Goteborgo pilies savo didingumu aukštame krante tiesiog stebino ir priminė švedų galybės praėjusias dienas.

Vikingų -- danų, norvegų ir švedų -- istorinės temos niekeno mūsų apsakose nepaliesotos. Kaip senovėje lietuviai, nors Baltijos pakrastyje gyveno, neišsivystė jūrininkais, taip pasirodė, niekas nesiėmė sukurti jokių apsakų sąryšyje su vikingais, kurie, jūros plėšikai anais amžiais, dažnai lietuvių žemėse siausdavo.

Anksčiau parašęs "Baltijos Aras" (apie 300 pusl.) ir "Jūros Merga" (taip pat apie 300 pusl.), kai pradėjo kasinėti Apuolės pilakalnį, jo istoriją, plačiai tada Lietuvos spaudoje paliestą, įpyniau į "Merūną", išspausdintą 1934 metais, 540 puslapių knygą. Gavau talkos iš Skuodo kelbono kan. P. Žadeiko, kuris dalyvaus Apuolės pilakalnio kasinėjimų apeigoje, prisiuntė mano knygai daug tu kasinėjimų nuotraukų. Gen. V. Nagevičius pagamino man dovaną -- iš žemės iškasto pajudusio ažuolo Apuolės pilakalnio modelį.

1935 metais mano 40 metų amžiaus sukaules proga, Prezidentas Smetona apdovanojo mane Gedimino ordinu, o Švietimo Ministerija paskyrė \$1,000, nupirkdama dar likusį neišspausdintą "Merūną" Lietuvos pradžios mokyklų skaitykloms.

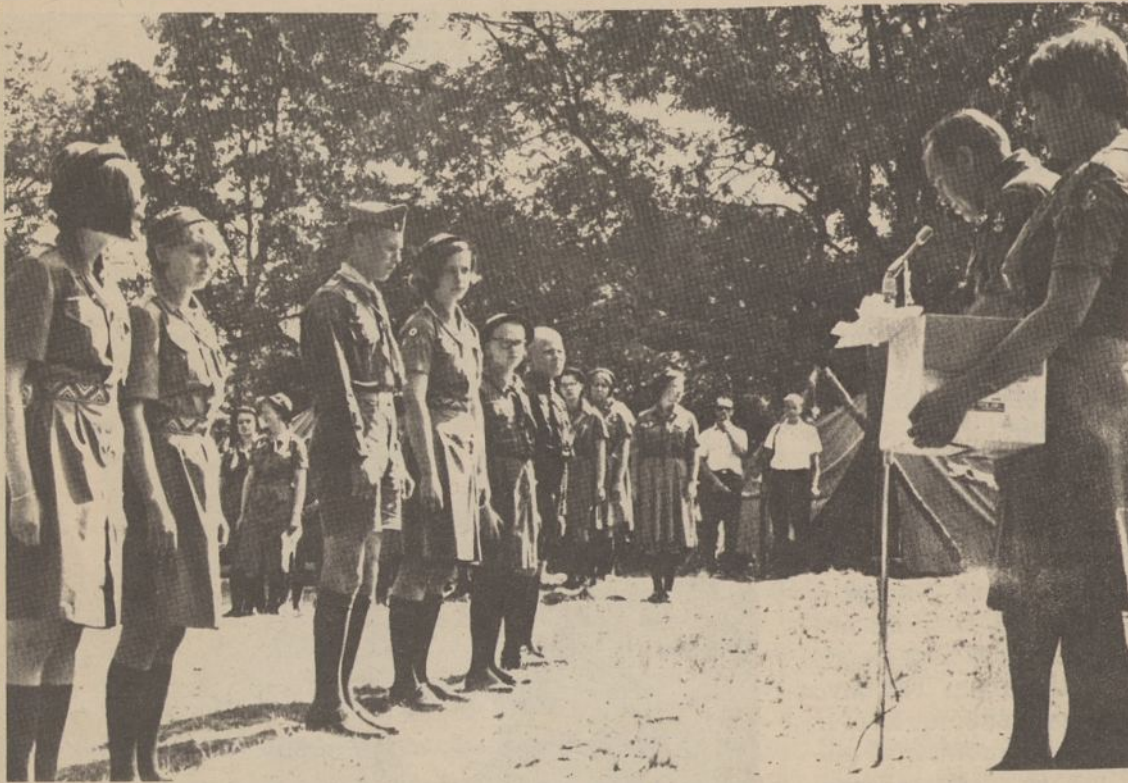
SAN FRANCISCO IR LOS ANGELES

Po 1935 metų atėjo 1940 metai -- ir pagaliau 1945 metai, kai Lietuvos nepriklausomybė buvo Sovietų klasta paglemžta,

ir čia dėjome pastangas Lietuvos tragediją pasauliui skelbti. Jau esu rašęs kitais atvejais apie Lietuvai Vaduoti Sąjungos surengtą manifestaciją San Francisco mieste, kur tą vasarą buvo organizuojama Jungtinės Tautos.

San Francisco mieste gyvenom lietuvių, skaitė Dirvą, taigi malonu buvo su jais pasimatyti, kai į mūsų parengimus jie atvyko susipažinti.

Pirm vykstant iš Clevelando betgi sumaniau, pasinaudojant proga būnant tuose tolimuose vakaruose, apsilankyti Los Angeles mieste, kur buvo daugiau Dirvos skaitytojų, ir daugiau lietuvių, bet jie, taip toli gyvenant, buvo taip sakant "Dievo užmiršti": niekas iš rytų neturėjo jokių reikalų ten nuvykti, tik komunistų agentai ten pasisukdavo savo iškikimų tarpe auklų pasirinkti.

Chicagiečių skautų stovykloje skautininkas E. Vilkas skaito geriausių skiltininkų apdovanojimo aktą. J. Gierštiko nuotrauka

kūrybos parodom. Gal tą irgi būtų galima priskirti prie darbo stiliaus ieškojimo, bet, kaip ten

bebūtų, o Bostone mes irgi būtų galima priskirti prie darbo stiliaus ieškojimo, bet, kaip ten

NESUPRANTA TOKIO MARKSIZMO...

Trečią dešimtmetį mokomi "marksistinės ideologijos", žmonės Lietuvoj vis dar negali suprasti, kaip kurių to mokslo dėsnių prasmės.

Vilnietis meškeriojas bando pasiekti Molėtų apylinkių ežerus. Savaitgalį nepavyksta jam išisprauti į jokių autobusų. Važiuoja troleibusu miesto pakraštini ir ten gaudo pravažiuojančius automobilius -- gal pavėžės. Bet... -- "retas vairuotojas išdrįsta sustoti, -- bijo paklikti autoinspektoriui ir turėti nemalonumų, kaip mėgėjas uždarbiauti iš šalies, nors mašinos tuščios ir tinka vežioti žmones".

Meškeriojojas, nesuprasdamas tokio suvaržymo, siūlo kompromisą: įvesti bilietus, kuriuos nepilnai užimtų mašinų vairuotojai paroduotų keleiviams už pavėžinimą, o pajamas pasidalintų su valstybe... Esą būtų gerai ir valstybei, ir vairuotojams ir keleiviams.

Bet nežinia, kiek laiko marksizmo teoretikai svarstys, ar nenuodėmė leisti žmonėms taip "išdykauoti"... (ELTA)

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINE OPERATOR
FOR PRECISION
E. D. M. WORK
ELOX EQUIPMENT
DEW PRECISION MFG. CO.
10841 Capital Oak Park, Mich.
313 — 548-2228
(87-96)

WANTED
JOURNEYMEN
DIE SINKERS
BENCH HANDS
MILL HANDS
Good Pay. Day or nights. Forging dies only.
313 — 366-7474
RELIABLE FORGE DIE & ENG.
Detroit, Mich. (94-100)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
or
1ST CLASS MEN
SPINE OPERATORS
WET & DRY FORM
GRINDERS
TEMPLATE FORM
GRINDERS
RACK TOOTH MILL
OPERATORS
Expansion program with progressive company.
Steady work, overtime and top fringe benefits, willing to relocate.
APPLY OR CALL FOR
APPOINTMENT
DETROIT BROACH AND
MACHINE COMPANY
950 S. ROCHESTER RD.
ROCHESTER, MICH.
313 — OL 1-9211
An Equal Opportunity Employer
(94-103)

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAR ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

DIVIDEND CHECKS MAILED QUARTERLY ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS

4½%

We Invite Your Savings

ST. ANTHONY

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas, Exec. Secy.
1447 SO. 49th CT. • CICERO, ILLINOIS 60650
HOURS: MON. 9-8; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED
PHONE 656-6330

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

P. Pivaronas, A. S. Trečiokas ir K.S. Karpus 1935 m. vasarą Norvegijoje.

PIRMASIS DIRVOS RUDENS SEZONO PARENGIMAS

įvyks Clevelande

š. m. rugsėjo mėn. 24 d., šeštadienį,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

Pradžia 7:30 val. vak.

VAKARAS-BALIUS

Stalus (po 10 žmonių) prašome jau dabar užsisakyti.

Pakvietimus iš anksto galima įsigyti DIRVOJE, 6907 Superior Av. Tel. 431-6344.

Kaina — 6 dol. asmeniui.

MOKINIŲ SKAIČIAI
PRADŽIOS
MOKYKLOSE

Rugsėjo m. pirmomis savaitėmis, prasidedant rudens mokslo metui, miesto mokyklų, katalikų ir liuteronų prapijinių mokyklų tarybos paskelbė, kad Cuyahoga apskrityje, įstoja bendrai apie 434,000 mokinių.

Į paties Clevelando miesto mokyklas įstojo apie 154,500 mokinių.

Liuteronų parapijinės

mokyklos sulauks tik 3,000 mokinių.

Katalikų skaičius visai kitokis negu liuteronų: pradinėse ir antrinėse parapijų mokyklose visoje apskrityje bus apie 100,200. Clevelando diecezijoje, kurioje įeina Lorain, Medina, Summit, Ashland, Wayne, Geauga ir Lake apskritys katalikų mokinių sudaro apie 137,300.

Likusią dalį mokinių išsidalins tūkstančiais priemiesčių mokyklos.

Katalikų parapijinės mokyklos laipsniškai nuostojos mokinių šeimoms iš Clevelando miesto ribų išsikeliančioms priemiesčiams, kur katalikiškų parapijų ir mokyklų ne visur yra.

Clevelando lietuvių choro laimėjimo 50 metų sukaktis

Kadangi Clevelandas išaugo į didelį miestą ir gyventojai buvo ir liko 65% ateiviai ir jų vaikai, jam vadovavo ir pačias aukščiausias vietas miesto administracijose užėmė ateiviai arba jų vaikai, su tautinėmis grupėmis buvo skaitomasi visais laikais. Ypač plačiau pasireiškė šio šimtmečio pradžioje.

Nuo kitų neatšilikio ir lietuvių, įvairiai prisidėdami prie miesto administracijos darbų ir kultūrinėje srityje.

Jau virš 50 metų, kai pakartotinai rengiamas ir tautų dainų, šokių dienos ir įvairios tautinės parodos.

Čia priminsiu vieną lietuviams malonų įvykį -- šią vasarą suėjo 50 metų, kai Edgewater parke buvo surengta pirmutinė tautų dainų diena 1916 metais -- ir jūsų maloniai nuostabai pasakysiu -- tada Clevelando Lietuvių Teatrališkas Choras laimėjo pirmą vietą!

Reikia stebėtis, kad tais laikais suvažiuavę jauni vaikinai ir merginos turėjo ir sumanymą ir norą įsteigti savo chorą, ir, kaip dar dabar tebegyvenąs čia vienas to choro organizatorių, Feliksas Baranauskas, man rodė to choro nuotrauką, choras buvo nemažesnis už mūsų garsų į Čiurlionio Ansamblių -- tokių pat jaunų, gražių vaikų ir mergelių veidai kaip ir Čiurlioniečių.

Teatrališko choro dirigentu buvo čekas Louis Kram, muzikos profesorius, įvertindamas gerą lietuvių organizaciją ir choristų pasižventimą dainai, pajėgę išlavinti visai žalia medžiaga iki tokio laipsnio, kad lietuvių choras nunešė tos dienos laurus (savais vargonininkais choristai nepasitikiėjo).

Praėjus I Pas, karui, mieste kultūrinei veiklai plintant, pradėta rengti Tautų bendros parodos kas kelinti metai. Ypač parodos įsijudino rengti, kai buvo pastatyta didžioji miesto auditorija. Sukviestoms dalyvauti su savo parodomis tautų grupėms būdavo išstatoma net jų tipiškai namai. Lietuviams vienais metais buvo pastatyta lietuviškas kaimiškas namas, o "seklyčioje" buvo įrengta paroda.

Po keletos metų buvo įsteigta Birutės kalno Palangoje koplyčios pavidalo pastatas, kuriame turėta parodyti daug daugiau negu kitados.

Po I Pas, karo, prasidėjus vadinėjimams (Lietuvą, buvo paršivežta įvairių rankdarbių, audinių, gintaro ir šiaip liaudies kūrinių, ir lietuvių parodos turėdavo savotišką įdomumą. Jotse, jau turėdamos tautiškus rū-

bus iš Lietuvos, moterys vėzdžiai atstovavo savo tautą kelių dešimčių kitų tautų tarpe. Išmokinti lietuviški šokių čia augę lietuvių vaikai prisidėdavo prie išpildymo parodų metu rengiamų programų.

Svarbesniais atvejais parodos tęsdavosi visą savaitę. Parodų vadovavime darbuos lietuvių Moterų Klubas ir Lietuvių Moterų Ratelis.

Tuo noriu pasakyti, kad, kaip anais laikais, taip ir dabar mums svarbu rengti, remti, dalyvauti ir garsinti lietuvių vardą įvairiuose rengimuose, dalyvaujant kartu su kitomis tautomis. Atsilikus, būsimė užmiršti ir nereikalingi.

Tuo pačiu primenu apie rengiamą Tautų Parodą Statler-Hilton viešbutyje rugsėjo 16, 17 ir 18 d.

K.S. Karpius

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• V. Giedraitis, Nationwide kompanijos atstovas draudžia Jūsų namus, baldus, automobilius, gyvybę, sveikatą ir t.t.

Prieš atnaujindami savo draudimą kitur, palyginkite kainas, skambindami tel. 944-6835.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 24 D. Dirvos Vakarų, Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 8 D. Lapkričio 13 žygio filmo demonstravimas. Rengia ALT Clevelando skyrius.

SPALIO 15 D. Šv. Kazimiero Lit. Mokyklos rengimas.

SPALIO 22 D. Lithuanian Village Inc. rengimas Lietuvių salėje.

SPALIO 23 D. V. Bielajaus tautinių šokių veiklos ir Vilties žurnalo 25 metų sukakties minėjimo vakaras Nauj. parapijos salėje.

SPALIO 30 D. Kristaus Karaliaus šventė nauj. parap. salėje.

LAPKRIČIO 5 D., Šeštadienį, Korp! Neo-Lithuania metinis balius.

LAPKRIČIO 12 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas.

LAPKRIČIO 13 D. Nauj. parapijos choro pagerbimas -- tradicinis vakaras.

'REABILITUOJA' DAILININKUS

Lietuvoj iš lėto vyksta visų nepriklausomos Lietuvos meto lietuvių dailininkų "reabilitacija". Ligšiol buvo vienišai neminėti visi užsieniuose gyvenantieji lietuviai dailininkai, ir buvo pasmerkti pastarųjų nepriklausomybės metų naujovinėms, būvę žinomi nepriklausomųjų dailininkų, vėliau "Ars" grupės vardu.

Dabar, po vieno kito anksčiau spaudoj pasirodžiusio siūlymo peržiūrėti tas pažiūras lietuvių dailės kūrybą, surengė vienu metu net dvi "arsininkų" parodas: Vilniuje V. Vizgirdos (ne tik "arsininkai", bet ir -- kaip trumpame pranešime apie tą parodą rašė Tiesa -- "šiuo metu gyvenančio Jungtinės Valstybės, dirbančio daugiausia vitražo srityje"), o Kaune -- Antano Samuolio, dar karo metu mirusio Šveicarijoje.

Literatūroj ir Mene pasirodė platokas atsiliepiamas apie Samuolio kūrinių parodą. V. Vizgirdos paroda ta proga tik užsiminta. Tačiau, kalbėdamas apie Samuolį, autorius plačiau išsistaria ir apie visus "arsininkus", nevengdamas priminti jų tarpe ne tik V. Vizgirdos, bet net ir V. Jonyno ar A. Galdiko. Priešingai ligšioliniams

teigimams enciklopedijoje, apie visus atsiliepiama palankiai ir siūlo, kad "pilnesniam vaizdui apie lietuvių dailės ketvirtojo dešimtmečio (t.y., 1931-40 metų. E.) tradicijas susidaryti, reikėtų organizuoti ir tokių ryškių dailininkų, kaip S. Ušinskas, L. Truikys, V. Kairiūkštis ir kt. apžvalginės darbų parodas".

Tie ketvirtojo dešimtmečio lietuvių dailininkų darbai straipsnyje pripažįstami, kaip "Ryškus dailės palikimo puslapis", ir drauge pareiškia, kad dabartiniai lietuviai dailininkai tęsia geriausios pereinamojo dešimtmečio "realistinės mūsų meno tradicijas". (ELTA)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

THE
CLEVELAND
PNEUMATIC
Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components
KELLER-
HYDROTEL
Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL
BORING
MILLS

TURRET
LATHES

GAP TURRET
LATHES

ENGINE
LATHES

MILLING
MACHINES

RADIAL
DRILLS

NUMERICAL
CONTROLLED
MACHINES

GAUSITE GERA VALANDINĮ
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.
OR CALL
341-1700

for an interview convenient
for you.

An Equal Opportunity Employer

SHEET METAL
MECHANICS

To work on sheet metal fabrications
& electrical cabinets. Must be able
to read Blue Prints, & be familiar
with sheet metal tools.

GRINDERS

To Grind Sheet Metal Fabrication,
1st or Second Shift.
Steady work. Company paid benefits.
FORMWELD PRODUCTS
CO.

1530 COIT AVE.
(1 Block North of Euclid)
CLEVELAND, OHIO

(94-100)

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Šiluvos koplyčios Washingtonė šventinimo iškilmės

1966 m. rugsėjo mėn. 3, 4 ir 5 dienomis, Washingtonė, Statler Hilton viešbutyje, dar prieš Kongreso atidarymą įvairios patalpos buvo užpildytos lietuviais, o ypač prie registracijos dėl kambarių buvo didelis susigrūdimas ir nepasitenkinimas gautais atsakymais, kad laisvų kambarių jau nėra. Kaip visuomet, taip ir į šį Kongresą, daug kas atvyko be rezervacijų ir visi turėjo ieškoti kambarių kituose viešbučiuose.

Nemažesnis nustebimas laukė ir tų, kurie atvyko be bilietų į banketą, galvodami, kad bilietus galės gauti vietoje. Apsiriko, bilietai buvo išparduoti ir Kongrese nebuvo pardavinėjami (vėluojantiems gera pamera ateičiai). Dėl didelės kamšties banketas pradėtas pavėluotai.

Chicago lietuviai atvyko su 12 didelių autobusų -- virš 500 asmenų. Kitos tolesnės kolonijos irgi sudarė apie 10 autobusų, kurie patarnavo ir po Washingtoną važinėjant, į Koplyčios šventinimą, lankant pamaldas, kapus, katalikų universitetą, Lietuvos atstovybę ir kitas vietas.

Reikia pastebėti, kad gal pirmą kartą vienoje vietoje dalyvavo tiek daug dvasiškių: 3 vyskupai, apie 150 kunigų ir apie dvigubai tiek seselių (kazimieriečių ir kitų).

Vietos spauda dieną prieš Kongresą rašė, kad Kongrese dalyvaus apie 15,000 lietuvių. Kiek tikrai dalyvavo, sunku tiksliai pasakyti, bet koncertas, banketas ir koplyčios šventinimas buvo perpildyti. Be to čia vyko: Katalikų Federacijos Kongresas, Kunigų Vienybės Seimas, Vargonininkų ir Muzikų Sąjungos seimas, Lietuvių Jaunimo svarstymai ir pareiškimai, Lietuvių moterų simpoziumas ir keletas kitų.

Spaudos parodos atidarymu buvo pradėti kiti Kongreso renginiai. Atidarymo žodį tarė kongresui rengti komiteto pirm. prel. J. Balkūnas. Spaudos parodoje dalyvavo: L.E. leidėjas J. Kapočius, pranciškonai ir leidykla Romuva.

Lietuvių kalba rašytas sveikinimas, gautas iš Šv. Tėvo, buvo perskaitytas banketo metu.

Geras oras nemažai prisidėjo, kad Kongreso

visi parengimai būtų skaitlingi. Kongresui Rengti Komitetas su savo visais pagelbiniais organais -- komisijomis, buvo gerai organizuotas ir visi dalyviai gerai apie viską informuoti. Kongreso metu Lietuvos vėliava buvo aukštai iškelta prie viešbučio ir parengimų salėse.

Baigiamasis Religinio Kongreso posėdis buvo uždarytas Lietuvos himnu. Priimtos rezoliucijos ir Deklaracija. Padėkota visiems programų dalyviams ir visai kitai prisidėjusiems.

A.S. Trečiokas

* DR. JUOZAS DAUPARAS išleidžia jo paties paruoštą studiją "Žemės ūkio švietimas". Knyga baigiama rinkti M. Morkūno spaustuvių, Chicagoje. Bus apie 200 psl. dydžio. Turinys padalintas į tris didesnes dalis: Žemės ūkio istorija; žemės ūkio švietimas Europoje ir Žemės ūkio švietimas Lietuvoje iki bolševikų okupacijos 1940 m. Studijoje, be aiškinamojo teksto, dar telpa apie 60 nuotraukų ir 40 lentelių.

Autorius -- leidėjas šios studijos tik mažą dalį tiražo numato paleisti privatiems asmenims, gi visą kitą jis nemokamai nukreips į universitetų ir miestų bibliotekas -- skaityklas. Į šią studiją jis įdėjęs apie 3,000 darbo valandų, o ją atspausdinti apie 3,000 dolerių. Knyga pasirodys už kelių savaičių.

• N. Zabulionis, gyvenantis Hamiltone, Ont., rašo: — Pridėdamas čekį prašau mane ir mano žmoną Janiną priimti į Lietuvių Fondą nariais. Jei man kas nors atsitiktų, įnašą iki 1000 dol. pabaigs mokėti mano žmona. LF linkiu greitai laiku pasiekti milijono dolerių. Lietuvių Fondas, 6643 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60629. Pr. 8-2858. (sk)

• JŲSŲ ZIP CODE NUMERIS, pakeistas iš gyvenamosios vietovės zonos numerio, mums labai svarbus! Tai pašto įstaigos reikalavimas, reikalingas įvykdyti nustatytą laiką.

Kiekvienu atveju, ar mokant prenumeratą, ar prašant apie adresą pakeitimą, užsakant knygą ar plokštelę -- žymėkite prie savo adresą ir ZIP Code numerį.

A. A.

PETRUI JANULAIČIUI

mirus, jo žmonai, dukrai BIRUTEI, sūnams VYTAUTUI, TAUDVIDUI bei jų šeimoms reiškiamame gilią užuojautą

R. D. Degesiai
ir M. Rudaitienė

Grupė chigagiečių, kurios modeliuos Jaunimo Centre Chicagoje įvyksiančioje madų parodoje. Vakaro pelnas skiriamas Putnamo senelių namų statybai paremti. Iš kairės: N. Manelienė, N. Vengrienė, R. Bialik, O. Jameikienė, S. Olšauskienė ir E. Blandytė. V.A. Račkausko nuotrauka

PIRMASIS PHILADELPHIJOJE

RUDENS SEZONO VAIDINIMAS

"BRANDOS ATESTATAS"

įvyks š. m. rugsėjo 24 d. (šeštadienį)

Lietuvių Muzikalinėje salėje

VAIDINA: Bostono Lietuvių Dramos Sambūris.

Pradžią 6 val. vak.

A. L. T. S-gos Phila. skyrius

KANADOS LIETUVIAI

TORONTE MIRĖ
L. V. GRIGONIS

1966 m. rugpjūčio 25 d., Toronto, Ont., Kanadoje, staigiai mirė Leopoldas -- Vytautas GRIGONIS, pastaruoju metu buvęs stambios Mobil Chemical's OPW Paint Division Toronte direktorius.

Velionis buvo gimęs 1911 m. sausio 22 d. Pužonių kaime, Rokiškio apskrityje. Kaip Lietuvos stipendininkas buvo baigęs aukštusius komercijos mokslus Danijoje ir 1938 metais paskirtas Lietūkio, Maisto ir Fienocentro New Yorko įsteigtosios Amerikos Lietuvių Importo ir Eksporto B-vės direktorium. Lietuvą okupavus ir bendrovei susilikvidavus, velionis buvo mobilizuotas JAV karinei prievolei. Grįžęs iš kariuomenės dirbo Socony Vacuum Oil Co. atstovaudamas tą bendrovę Kolumbijoje, Brazilijoje ir vėliau Ghanijoje. Nuo šių metų pavasario buvo direktorium Mobil Chemical's OFW Paint Division Toronte.

Per Lietuvos Generalinę Konsulatą New Yorko yra davęs stambesnių

aukų įvairioms lietuvių organizacijoms.

Liko žmona ir du vaikučiai. G.K.N.

LOS ANGELES

NAUJOJI DRAMOS SAMBŪRIO VALDYBA

Metiniame Dramos sambūrio narių susirinkime, rugpjūčio 27 d. Tautinių Namų patalpose, įvyko naujos 1966-67 metams valdybos rinkimai. Išrinktieji taip pat išrinkti pareigomis: pirmininku rašytojas Jurgis Gliada, vicepirmininkais Vladas Gylis ir Juozas Raibys, sekretore Irena Keselytė, izdininkė Ema Dovydaitytė ir nariu Balys Mackiala. Šio sezono režisorė Dalilė Mackialienė, o dekoratorius dail. Algis Žaliūnas.

1965-66 metais sambūris talkino Balfui ir SLA skyriams. Pastatymai sutraukė pilnas sales ir buvo gerai įvertinti spaudoje. Ir 1966-67 metais numatyta Balfui Literatūros vakaras (spalio 15 d.) ir vaidinimai -- vienas SLA ir kitas Sambūriui.

Prie geriausių Sambūrio nuopelnų minėtinas tas, kad Sambūris sutraukė į savo tarpą daug jaunimo. (d)

MANUFACTURING ENGINEER

An immediate opportunity exists with the world famous manufacturer of "the gun that won the West". Responsibilities include machine processing, trouble-shooting, mechanical design, quality assurance, plant engineering, installation supervision, manpower loading. Successful applicant should have ME degree, with background in explosive devices helpful. Excellent benefit program permanent facility, with unusual growth potential. Write or call in confidence, including salary requirements.

OLIN

H. H. Butt
Winchester-Western Division
Kingsbury Operation
Box 250
LaPorte, Indiana
Phone 362-1523
An Equal Opportunity Employer

(94-96)

HELP WANTED MALE

MACHINE REBUILDERS JOURNEYMEN MECHANICS

Day shift. Top pay Overtime. Blue Cross. Paid vacations. Paid holidays. Good working cond.

DAVE DEMAREST & CO.
6500 MACK
WA 5-1609
Detroit, Mich. (94-96)

M & F HELP WANTED

FACTORY HELP

PORTER--2ND SHIFT

also

VARIOUS PRODUCTION OPENINGS

Excellent working conditions

Good salary

Liberal fringe benefits

Modern plant serving the food industry. Equitable recognition for those having a good previous work history.

Apply 8 A.M.-12 noon

Griffith Laboratories

855 Rahway Ave. Union, N. J. (94-99)

Tai ne indėnų vadas, o mūsų artimas bendradarbis skautininkas Vladas Vijeikis Chicago skautų Tauro stovyklos viršininko uniformoje.

TIK PER 10 DIENŲ...

trumpam vasaros sezonui ir už labai papigintą kainą siūlome ypatingai gerus ir praktiškus siuntinius, kurie pristatomi į Lietuvą oro paštu laike 10 dienų.

Šie taip praktiški ir reikalingi siuntiniai suteiks Jūsų artimiesiems malonią staigmeną ir netikėtą paramą, tad nepraleiskite šią retai pasitaikančią progą ir pasinaudokite šiuo mūsų specialiu pasiūlymu.

Merguzėlė (01).

Itališkas labai populiarus lietaus, vilnonė kostiumui arba vasariniam paltui medžiaga, 4 jarda gelėtos šilkinės suknelės medžiagos, 1 nailono skarelė, 1 šilkinė labai graži gelėta skarelė, 2 poros geriausių nailono kojinių, 1 nepermatomo nailono bluskutė. Kaina \$65.00.

Bernuzėlis (02)

Nailoniniai spalvoti arba balti viršutiniai marškiniai, 1 terelino kaklaraištis, vilnonė vasariniam kostiumui medžiaga, arba juoda kostiumui medžiaga, 1 specialus labai stiprus itališkas lietaus, viena pora nailono kojinių su 6 mėnesių garantija, 1 be rankovių su kostiumu devimas megstukas. Kaina \$65.00.

Jungtinis Merguzėlės ir Bernuzėlio siuntinys kainuoja tik \$120.00.

Tebesiuočiami mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 -- 10 1/2 jardo angl. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 -- 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 -- 16 jardu nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas aukšto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujamų dovanų iš mūsų katalogo arba Jūsų pačių nupirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius ekspedijuojame iš Londono tik už 12 dolerių, plius faktinės Sovietinio maitinimo išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą:

B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.
421 Hackney Rd.
London, E. 2.
Great Britain.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park St., Sudbury, Ont., Canada.